

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Drei Vorlesungen in Rom - Cod. Ettenheim-Münster 196

Lugo, Juan

[S.l.], 1632-1633

Disputatio I.- De voluntario directo et indirecto

[urn:nbn:de:bsz:31-116360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116360)

DISPUTATIO

De Voluntario directo et indirecto.

Expediremus prius aliqua faciliora, et postea veniamus ad magis difficultas. **SECTIO I.**

Premittuntur aliqua faciliora de Voluntario in communi.

Voluntarium ex hinc 3 Ethic. cap. 1. dicitur principium et ipse ipse agentis sciente singula in quibus ipse actus. quia distinctus e contra sic traditur: voluntarium est a principio intrinseco cognoscendo regula. pro quo dicitur voluntarium multo plerumque accipi. Imo pro libero in quo sentit accipitur ab hinc 2 Ethic. ad Euthemium in fine ubi dicitur virtute et virtutum voluntarium de, si nulla necessitate cogente eliguntur quare Almainus tract. 1 moral. cap. 1. Remig. et Elyan. de Viques in presenti dicit 23 dicunt voluntarium est de potentia obij respicientis se ab agente potius et hinc. hac et voluntarium accipitur e magis restricta, nam Deus se voluntario deligit et licet ille amor non sit liber est tamen valde voluntarius, et amor beatificus quo Deus a beatis amatur non est liber est tamen voluntarius.

Alio modo voluntarium sumitur pro volute. in quo sensu dicitur apud Philosophos ubi supra dicunt voluntarium in eo est quicquid voluntum, et dicitur vero in voluntum quod est actus quales et actus etiam quibus volumus et in voluntum in eadem quale est obij quod volumus et hinc facimus. hac etiam accipitur e magis propria, et quicquid est voluntarium e proprie voluntum nec contra, nam volute ipsa proprie loquendo non est voluta et tamen voluntaria dicunt volitionem in eodem e volitionem sui obij sed etiam sui ipsius, sed ita, quod volute voluntum quia precognitum, non e precognoscitur ipsa volute sed obij et volute non est voluta. utem nec experimur in nobis semper enim modi reflexiones nec in brutis videtur potibiles, et tamen in illis ipsomet amor e voluntarius et hinc de voluntarium e voluntum.

Quis: per actionem qua producantur calor v. g. producantur ignis met actio ut quo, e vno etiam qua vntur forma e vno sui ipsius, et vntur ad corpus e vntur ad sui ipsius et amor obij e etiam amor sui ipsius ut quo. R. negando neg: quod amorem sumitur a suis particulantibus in quibus e peculiaris ratio in singulis, non e vntur ad v. g. e vntur ad sui ipsius

rarius, quia ois forma debet ^{habere} quod dat suo effectui vel obiecto, sed quia e talis forma
 spiritualis, quod in mirum non est Petrus esse in hoc loco nisi etiam sit
 in hoc loco id per quod Petrus e in hoc loco, alioquin sequeretur processus
 in infinitum si illa forma deberet per aliam officari, quod per se non e de ratione,
 actione, et alius similibus. haec a. ratio non procedit in obiecto, nam cognitio per
 presentiam obiecti est in representat per se, visio Dei beatificat in obiecto est in se
 ipsam. amor enim est supra obiectum et in se figura sui ipsius. amor econtra sit esse
 amor obiecti quia in ut amor sui ipsius. ratio a. e. quia amor e sententia volun-
 tatis in aliquo quod bonitatem illius apprehensam, sit a. voluntas scilicet
 in aliqo obiecto quod cognoscitur esse bonum, licet e nulla cognoscatur bonitas
 ipsius amoris quae alliciat voluntatem ad amandum ipsum amorem.

Deinde iterum: nihil est volutum quod non sit voluntarium licet non pro-
 ceat a voluntate, nam generatio Verbi divini appellatur ab aliquibus voluntaria
 licet non procedat ex voluntate, pro quo afferunt aliqui Hilarium lib. de synodis,
 et Basilium in synodo et Iardicense ab eodem relata. Quod neg. Hilarium neq
 Concil. Iardicense id dixisse, non quidem Iardicense in quo nihil e ad oppositum
 non etiam Hilarii eius verba post confessionem Concilii Iardionensis et haec nati-
 vitatis a. in eo adiecta nata e, ut qui ex virtute Dei natus e etiam ex volun-
 tate eius se voluntate nascitur. quibus verbis si aliquid probant proterant utq gene-
 rationem Verbi procedere ex voluntate non vero e voluntariam licet non procedat ex vo-
 luntate, ceterum nec illud probat, solum e. significat natus Dei Verbum iden-
 tificat ex voluntate Dei quod cum Dei essetia identificatur. ad Concil. Syniense
 Post tribus 2 tomo in jartom viso. 142 nam. 8. eorum cararum de illius
 auctoritate quod susceptum tempore fuerit de Iardiana heresi. adde quod de hoc pro-
 positum attingit si esse extra nos, non dicit e. generationem Verbi esse voluntariam,
 sed esse ex voluntate. verba Concilii et can. 26 apud Hilarium. non coacti Pater
 vel naturali necessitate ductus, cum nollet, genuit Filium, sed more, ut voluit
 sine tempore, e. quasi impassibiliter esse in genitum demonstravit quibus
 verbis non solum videtur dicere generationem fuisse voluntariam sed fuisse etiam
 ex voluntate. vel ergo explicandum e illud, ut voluit. ut sensus sit generatio
 fuisse iuxta voluntatem Patris quod nihil aliud e quam esse volitam, vel si ali-
 quid plus significat, negandum.

His ergo voluntariis receptionibus omnis conior e magis eo proco-
 setum pro eo quod procedit ex appetitu cum cognitione, quo sensu definiti
 ab ipse natura advenio qui per principium intrinsecum illius appetitum,
 hoc e. explicatur per verba sequentia quibus praerogantur cognitio singulariorem,
 nam licet motus animi moveatur ab appetitu intrinseco in nato non tamen ^{cogni-}
 tione, ex quo etiam capite, excluditur a parte voluntari assensus conclusivus,
 qui licet procedat ab appetitu intrinseco non tamen a cognitione eandem ois obiecti,
 sicut procedit amor, sed a cognitione aliorum obiecti scilicet obiectum praemissarum.

Pigebis

Verbis hinc actus iudicij procedit ab intrinseco & quidem ex cog-
 nitione procedenti scilicet ex apprehensione, qua licet n̄ ut auctori formatur
 tñ ad totum ob̄i usque ad iudicij, licet diverso modo scilicet n̄ iudic-
 cando sed apprehendendo n̄ solum extrema, sed copulam eorum & actus iudicij
 convenit sibi definitio voluntarij. Quod fortasse S. Thomam in presenti
 art. 7. dicitur maiori explicans gr̄a voluntarium eij qd procedit ab in-
 trinseco cum cognitione finis, id eij qd procedit ex cognitione finis qd quom-
 fit. Et etiam magis implicite videtur contingi in definitione Artus, qui
 petit ut orietur a principio cognoscente singula. In quibz e actus, eam e-
 una ea qd dicitur ut cum variantis actus ut finis qd, quem fit, iam eo ipso
 petitur cognitio finis. hoc verum videtur magis intrinsece, ut n̄ in
 illa orationi definitione qua covites circumfertur: voluntarium e qd orit̄
 a principio intrinseco cum cognitione, noie e. principij intrinseco qd rigore
 videtur significari inclinatio intrinseca, ut notavit S. Thomas, inclinatio e.
 proprie qd n̄ in eo qui cognoscit bonitatem finis. voluntarium ergo e
 qd illud qd oritur a principio intrinseco, id e, a principio operante ex intrin-
 seca inclinatio, qualis n̄ habetur sine cognitione finis, ex quo p̄t quomodo
 definitio voluntarij n̄ inoniat actus iudicij, qd licet orietur ex cognitione
 apprehensiva, n̄ tñ ex inclinatioe ad finem huius obiecti.

Ad id dicitur debere actionem voluntariam procedentem a principio cog-
 noscente singula in quibz actus, hoc e, circumstantias ob̄i, qua vult n̄ s̄
 ita diligenda ut nunquam actio sit voluntaria nisi cognoscantur eij circum-
 stantia, aliquam n̄ est voluntaria elemosina nisi cognoscatur statz d̄ d̄ d̄
 ratione cui datur. sensus itaqz e ad hoc ut n̄ sola substantia actus sed etiam
 ipsa circumstantia voluntaria requiri qd cognoscantur etiam ipsa circum-
 stantia, vel certe requiri ob̄i ut actio vera sit voluntaria cognosci etiam cir-
 cumstantias illas, qua n̄ cognoscuntur n̄ fieret talis actio, aliquam ignoran-
 tia illarum circumstantiarum faceret qd actio n̄ sit ita voluntaria ut talis
 imputet n̄ sit involuntaria. Verbis itaqz loquitur de voluntario perfecto, id e,
 qd n̄ imputet e involuntarium, actus e. exigit cognosci eusmodi cir-
 cumstantias, adverte. remonem e de circumstantijs qua se tenent ex parte
 ob̄i, nam ille qua se tenent ex parte ipsius actus n̄ r̄a, ut n̄ e. n̄ debent
 cognosci actus ut pat voluntaria, n̄ n̄ ipsius actus debet cognosci et sit
 voluntarius. deniqz adverte voluntarium aliquamz voluntarij prout ex dicitur ne-
 cessitatem p̄cipi, qd e. fit ex debito d̄ d̄ n̄ voluntario fieri. item aliquid
 voluntarium exhibetur ad d̄ d̄ e. voluntatem, in quo sensu mors v̄mici dicitur
 voluntaria ei etiam qd eam n̄ occidit. sed haecceptiones n̄ s̄ ad finem propositum,
 n̄ n̄ e. summus voluntarium in sensu Philoſophice pro eo qd procedit ab app-
 hensione cum cognitione.

Et dicitur colligitur de eis illis qd actus: an in brutis reperitur
 Volunta-

voluntarium? *¶* cum dicitur Thoma in secundo articulo 2do reperitur quod
 licet in oio affectu, nam sicut in iis non dicitur cognitio perfecta, sed imperfecta, eius tamen
 ad se fortiter, ne in dicitur voluntarium perfectum ad imperfectum voluntarium est.
 nec dicitur voluntarium posse voluntatem quam proprie, bruta non habent, sed dicitur.
 Et id a quo nobis etymologia desumpta est aliter dicitur significat, sicut concordia
 dicitur a iunctione cordum, et sic in angelis per eorum non habet reperitur concordia
 quia significat quamvis voluntatem coniunctionem, in potest voluntarium de-
 rivari a voluntate, et sic significare idem quod spontaneum seu quod oritur ab appetitu
 cum cognitione, atque reperitur proprie in brutis.

Non item dicitur quod natura dicitur voluntarium esse quod procedit ex cognitione
 finis, quae cognitio videtur deesse brutis quae sequuntur per finem. *¶* Et est bruta, quae
 eligunt mediam per finem, velle in amare aliquam finem saltem materialiter, nihil
 appetunt nisi sua vaere boni, quod sequens illud habet per finem saltem imperfectum.
 Nam vero aliquando etiam cognoscunt proportionem aliquam inter aliquid, memorem
 et finem, ut quando canis videt ex ore leonem currit, vel ovis non sapit aliter
 vel movetur, vel ad tendendum omnium ad fructum amarisimum, quod dicitur Philo-
 sophus in libro de animalibus tractat. 2. in fine. *¶* Item dicitur in libro de animalibus
 tractat. 1. dist. 4. sect. 4. ubi respectu aliquorum dicitur non esse et probatur ex
 natura multae experientiae.

Voluntarium itaque in eorum dicitur in voluntarium liberum et in vo-
 luntarium necessarium, circa quam divisionem arbitrio, quod in oio voluntate
 comparatur perfectio vero voluntatum. aliquid dicitur voluntarium esse magis affectu
 et magis voluntarium, quia quod est aliquid liberum et necessitate, eo est magis sponta-
 neum et magis ad intrinsecum, ita videtur sentire. *¶* Vides in secundo articulo 23 cap.
 4. Salas in secundo dicitur se. 2. in fine. alij et contra voluntate affectu et voluntati-
 vum necessarium, quia voluntarium est quod procedit ex cognitione. Et quo magis
 procedit ex cognitione eo erit magis voluntarium. Et plures dicitur in patria
 quae oritur ex perfectissima Dei cognitione erit magis voluntaria quam in via
 ubi oritur ex imperfecta et obscura Dei cognitione.

Pro resolutione adverte aliud esse ex alijs ut voluntarium magis per-
 fectum, aliud vero et in eis magis voluntarium, quod est contingere actum magis vo-
 luntarium esse minus affectu voluntarium, sicut actus perfectior liber huius compere
 magis liber, fortasse est actus alienius virtutis in carnis erat minus liber quam
 in nobis et sic erat perfectior et magis sicut cognitio et representatio sui obiecti, tamen huius
 semper est perfectior cognitio quae magis representat obiectum, perfectior est et cog-
 nitio quae Bestis videtur Deum, quam cognitio quae angelus comprehendit la-
 tere, licet haec magis representet suum obiectum quam illa, in corpore facti est aliquo magis
 voluntarium suam aliud est tamen esse minus perfectum.

Hoc supposito si sermo sit de voluntario magis affectu ~~et~~ vi-
 detur dicendum in quibus suo videtur magis affectum voluntarium ne-
 cessarium

cessarium quam liberum, si si accipimus ut remum ut in gnis e comparatio
cum proprio alteri inuenimus effectus e voluntarium necessarium,
nam intra hoc genus reperitur amor beatitudinis quo beati necessario
intelligunt Deum qui effectus e ad amorem libero, melius enim e. Deum
amare necessarium quam libere, cum videamus Deum h amare se libere se
necessario & ex parte suo effectus e amor necessarius quam liber.

si vero quaestio sit de magis voluntario uter ut amor magis volun-
tarius an qui libere fit, an qui necessario, distinguendum videtur, cum e. in
reformatione voluntari melius dantur vero sicut proacere ab intrinseco, e ex
cognitione, ut ex utroque parte ensare, rdo voluntari. e quidem actus liber vi-
detur e eo magis intrinseco quo minus intelligitur ab obto extrinseco, at
dico ex hoc capite. videtur e magis voluntarius, at veri amor beatitudinis
necessarius, cum procedat ex perfectissima Dei cognitione, quae effectus e,
magis determinat ad amorem, videtur iam ex hoc capite e magis voluntarius
quatenus magis oritur ex cognitione. quare ex parte sua si videtur magis vo-
luntarium e unum quam alterum, si in necessitas actus rari ontur ex perfectione
cognitionis pro ut stringit in amore beatifico, frequentius vero nascitur ex
imperfectione cognitionis si plene representantur obto, rdo regulariter actus
necessarius e minus voluntarius quam liber, tunc e. E minus ab intrin-
seco e si e magis ex cognitione, no potes ex defecte cognitionis, ex quo defec-
tu provenit necessitas amoris. in quo tenet iuxta S. Thomas art. 2 in tra-
ctat. si dari effectum voluntarium si e datus libertas, loquitur nimirum de
necessitate proveniente ex imperfectione cognitiones quam fatemur esse
voluntarium minus effectum e minus voluntarium. in alijs vero locis S. Th.
Doctus confundit voluntarium cum libero, si loquitur in uba eodem illam
accceptionem qua voluntarium significat si videtur e omnino voluntatis,
ita accipendos e q. 2 art. 2. e. 7. parti q. 4. art. 2. ad 3. e. i. extra gentes cap.
32 e. libero, e in eodem sensu accipitur voluntarium ab August. lib. 3 de
libero arbitrio cap. 18 cum ait peccatum in tantum e peccatum in quantum e
voluntarium.

Circa eandem diversionem dubitatur Do. an sit diversio generis in
specie, vel potius ubi in se contenta; an reslibet liberum e necessarium riat
differentia et salientes et aliter rati e eodem voluntarij. res dubitatio
e si supponimus cum eodori sentia libertatem si e de eia volitionis, sed
alio modo accipitur extra se vel intrinsecum si e ab e vel e ad e manente
eodem volitione entitatis, de quo supra dixi. 3. quo supponitur videtur hae
divisio voluntarij in liberum e necessarium h e generis in specie sed ubi in
accidentia; sicut si ducas hominem in album e nigrum, ois e volitio e
e naturaliter voluntaria, e a. liberam vel necessariam e peccatum accidentale,
hoc argto movetur libertas in presenti dixi 2 q. 1. art. 1. e alij recentiores.
Ally 2.

Ally e contra dicunt ee divisionem generis in species, cum quibus sentit
 Vasquez disp. 23 cap. 4. e probari potest: quod licet in voluntate accidat ee liberum
 vel necessarium, n̄ ee tunc voluntario ut tale, voluntarium e; voluntarium e.
 ut voluntarium e. qd procedit a cognitione, procedens a a cognitione, dividitur
 eequaliter tanquam in duas species in procedens a cognitione determinata vel
 a cognitione indifferenti, qd e ee voluntarium necessarium vel liberum, qd
 licet necessarium e liberum n̄ ut species voluntatis, et tñ species voluntarij, hoc e
 voluntatis ut procedentis a cognitione, sicut licet album e nigrum n̄ sint species
 hois, et tñ species hois colorati.

Unde ad sententiam stratum dicunt de estra voluntatis ee qd est vo-
 luntarium radicaliter, hoc e, qd potest procedere ex aliqua cognitione, n̄ vero
 ee de estra. id per se qd constituitur in ratione voluntarij formaliter, hoc e,
 procedere ad hac cognitione vel illa, sicut de estra equi e procedere a ca-
 pta radicaliter, hoc e, per suam estra potest procedere a ca-
 pta per aliquam
 actionem, n̄ tñ ee de. eia estra n̄ per se formaliter procedit a Deo, hoc e, e actu
 quadam regardata, moraliter ordinata, qua potest variari manente eadem estra
 equi, quare equus ut, fitiliter procedens a seculo dividit ee eequaliter in proce-
 dentes hac actione, vel illa actione. in eognitione ut voluntaria formaliter, sicut
 ut formaliter e actu procedens a cognitione potest dividit eequaliter sicut species
 in voluntatem procedentem necessariam e in voluntatem procedentem utingentem.

Hac ratione explicabant olim e defendebant hanc sententiam sed venera-
 n̄ videtur ee veris. pro qd licet actus nre voluntatis procedens ab eadem cog-
 nitione, qua nunc e liber potuit ee necessarius e potuit eem actus n̄ voluti in
 ratione voluntatis sed estra eodem in ratione voluntarij sicut procedentis a cog-
 nitione ee liber e n̄ ee liber, sicut nunc e, sed necessarius e liberum e
 necessarium n̄ ee species sed accidentia actus voluntarij. Alij p̄b̄ qd si Deus
 n̄ p̄parasset naturam nram indifferentem in actu pmo ad huc e illum actum
 ehorogitum, sed naturam determinatum ad hunc solum actum, hic actus n̄
 eet liber, nam inter requisita ad libertatem unum e qd Deus concurreat
 concurrente indifferenti ad utramq; partem, Deus a potuit estra sicut cog-
 nitione indifferenti ad utramq; partem nolle dare concurrentem ad duos actus
 sed ad unum solum determinate e potuit hic actus, qui nunc e liber, ee
 necessarius sicut eadem cognitione indifferenti in nro intellectu.

Et si aliquis cognoscat magnum e exarum bonum cum ali-
 qua tenuissima ratione mali n̄ ee liber ad relinquendum tantum bonum, e.g.
 si alicui offeratur opulentiſſima hereditas contra statim pro vno pallio
 parvi pretij, n̄ ee liber ab illo exiguo detrimento ad recipiendam heredi-
 tatem, e licet n̄ ee liberi ad n̄ obediendum Deo in oribz, licet videatur aliqd
 bonum tenuissimum in peccati vindicta viz: vel superbia, qd ammiram
 illa tenuissima bonitas absorbetur a granditate boni oppositi. si a. crequet
 aliquas:

aliquantum cogitatio boni illic tenuissimi vel ipsam bonum cognitum, deprecat vero cogitatio boni oppositi vel bonum ipsum, nam illa amor erit, altera alio differentia specificata. ^{per} has cogniciones e parentis, nam qd retantur centum nummi pro habentate opulenta, vel potatur vng h. variat spes cogniciones. Et idem amor proveniens a cognitionibus h. diversis spes, e per se ipsas amor eundem igni in vase voluntarij seu procedens a cognitione, qd e alter vel necessarij, e per se ipsas liberum e necessarium h. et patescit accidentia voluntarij. quare hoc. pars videtur probabilior cum authoribz, imo sentia.

SECTIO II.

Utrum possit dari Voluntarium absq. omni actu Voluntatis?

Similis fore quaedam tractari solet infra quatuor art. s. circa peccatum, utrum solvet potest dari peccatum absq. di. actu positivo voluntatis. hic a. magis generaliter tractatur de omissione pura. nō. omissionis pura, illigetur carentia obis acty voluntatis. e quidem h. videtur dubium si potest voluntas voluntas cessare ab omni actu suo, quando scilicet nullum proponitur obis amandi vel odio habendi. imo in brutis contingunt tales omissiones, si ea. a. omissionis nec e libera nec voluntaria, nullo e. magis procedit a voluntate, vel appetitu, qd negatio h. tribuitur alicui, eade nisi altero ex duobus modis. imo mētiatē statens ea eade ponit aliquo positivum repugnans cum alio, ne dicitur ignis destruere frigus aqua qd producat calorem repugnantem frigori e ad cuius positionem sequitur negatio frigus. Eo immediate quatenus eade poterat agere, e h. agere, vel conservare e h. conservare, ut dicitur Deus eade qd h. existat alius mundus quem potest creare, vel eade e destructionis huius mundi: si eum h. servaret. cum ergo voluntas creata in peccato casu ex defectu cognitionis h. sit in actu primo proximo potens ad operandum, sequens e ut negati operatio h. procedat a voluntate immediate, sed negatiā mētiatē cum nihil ponat positivum, tunc voluntas h. repugnet operati. dubium itaq. e quando voluntati in actu imo proponitur obis indifferentem ite ut potest velle, vel nolle illud, an potest suspendere utrumq. e h. habere se mere omnino respectu illius obis.

Legitimum e tunc dupliciter potest illigi voluntatem habere, scilicet respectu vng obis, imo dicendo nolo illud. Eo volendi directe aliquid in e. compositum e nihil curando de illo. neutro a. modo e pura omisso. h. imo modo, ut nō. e, cum dicitur acty volitionis. h. etiam eo modo, qd eum dicitur volitio alioq. obis per quam indirecte e interpretatur, volungit illud absq. ut si velit studere quando proponitur addenda Missa. dubium ergo e: an potest tunc nihil potest h. habere, circa Missam, nec velle aliquid qd eum igna sit.

Thom:

incompossibile, hoc e. pura omisio de qua loquimur.

Prima sententia affirmat id dari puram omissionem in actu ex-
phato. hanc docent multi ex antiquioribus. Capreolus, Hegesippus, St. maing,
Richardus, Vitorius, Argentina, Aquidius, Quanus, Carthusianus, Durandus,
Ochamus, Inghedus, Adrianus, Maior, et alij quorum loca vide apud Salas qui
eos refert & sequitur in secuti disp. 3. sect. 3. & infra disp. 9. 71. disp. 2. sect. 5.
eandem tenet Azor tom. 1. lib. 4. cap. 3. g. 3. Valentia tom. 2. disp. 2. g. 1.
punct. 1. & disp. 6. g. 1. puncto 2. Suarez tom. 1. metaph. disp. 59. sect. 4.
nam. 8. & Alphonsus Curiel infra g. 71. art. 5. de his 3. assertur etiam
am pro hac sententia ab eisdem authoribus. S. Thomas in puncto art. 3. ubi eam
videtur docere. fundamtu sequum e. q. libertas contrarietatis in suo
conceptu n. intelligit pot. velle, & nolle, sed pot. velle e. h. velle, & si suffici-
enter exierit libertas contrarietatis ab ipso q. voluntas spontane. noluit
per hoc fieri q. n. velit cum pot. velle.

2da sententia probabilior negat id dari eam puram omissionem.
hanc docet expressim S. Thomas infra g. 71. art. 5. Aristanus ibi in 1. parte.
g. 63. art. 5. Bonaventura, Albertus, Alexander Aletius, Henricus & alij quo
affert Vasquez infra disp. 92. cap. 2. & quapuis ipse Vasquez afferri etiam
voluit pro hac sententia, ut si vera n. tenet istam, fatetur quidem nunquam
contingere de facto peccatum sine aliquo actu contrario, sed tñ committit vi-
num. 8. id. voluntatem pro aliquo brevi tempore suspendere om. actum cura
obta. propositum, quare in rigore iam videtur aliquando recidere puram omissione.

Rationes pro hac sententia multa afferuntur apparum efficaces, imo
e. si daretur pura omisio est voluntaria & libera, hoc a. e. impossibile, & n. id
dari. Minor est: q. voluntarium e. q. procedit a voluntate, omnis a.
ita negat act. n. procedit q. nihil e. quare neg. e. act. 2. voluntatis & n.
e. voluntaria & libera.

Aliqui respondent negando ma. dicunt e. libertatem stricte
tionis n. requirere. q. utrumq. membrum sit liberum scilicet facere e. n. facere,
sed si actio sit libera e. q. ipsa pot. poni e. n. poni. si constituerit libera
si n. constituit, negat si erit libera. Sed negat actionis libera, quare nec e.
erit peccatum, q. peccatum n. e. nisi sit liberum. huius sententia fuit Caius
tam g. 1. parte. g. 63. art. 5. in fine, ubi ait Angelus in jmo respondenti potuisse
n. implere preceptum de diligendo Deo, & tñ hanc omissionem n. fore peccatum,
q. omisio n. e. voluntaria e. per sequeps nec peccatum. hanc eam doc.
trina utuntur aliqui recentiores ad servandam libertatem. Qñ in rebus
preceptis cum eis impeccabilitate, dicunt e. potuisse Christum velle & n. velle
mortem, n. si potuisse nolle, si n. potest obedire, si nollet, peccasset, q. n. poterat,
si vero n. vollet suspendendo om. actum n. peccaret, q. omisio voluntatis
libera n. e. libera. hunc docendi modum impugnavi 3. parte in ma. de Incar-
nate.

nōc. aliqui dicunt eam doctrinam h̄cē tutam. ita P. Salas infra p. j
 tract. jz disp. 2 sect. 5 num. 84. ego ad mirum conuo & sup̄probat̄ illem,
 sequens et conegere q̄ aliquis omittat sacrum cum pot̄ e debet h̄c omitt̄
 e h̄c q̄d h̄c p̄ciet, q̄a n̄ debet h̄c omitt̄e & prohibita e illi omitt̄e & omitt̄endo
 opponitur p̄cepto, q̄ per sequens faciat, sed de hoc alias.

Ad rācōem ergo positam aly couiter facit̄ e melius respondent
 negando minorem, e ad probacem dicunt duplex e voluntarium, alterum go-
 sitiuum q̄ pot̄ d̄m̄ p̄cedit a voluntate, alterum p̄natiuum q̄ p̄cedit
 imp̄p̄rie seu p̄natiuum. q̄ nihil aliud e quam h̄c operari cum pot̄; ad p̄ca-
 tum itaq̄ commissiois requiritur p̄ns mox voluntarij; ad peccatum vero,
 omissionis sufficit 2us. eadem p̄nc̄e p̄stant q̄ aly opponunt, si licet de
 voluntarium e exercitum p̄nc̄e vitatis volentis, cur. a. cōt̄no h̄c exercitum
 p̄nc̄e vitatis volentis, q̄ omittio h̄c exercitum h̄c carentia exercitij & h̄c
 voluntaria. I. n̄m̄l̄ter de voluntarium posituum e exercitum posituum
 voluntatis, voluntarium. a. negatiuum seu p̄natiuum e exercitum p̄nati-
 uum q̄ sufficit ac erusmodi voluntarium, eodem item mōc̄ appellat̄ om̄ip̄io
 act̄ 2d̄o voluntatis h̄c posituum seu p̄natiuum, quā d̄ d̄t̄ione h̄c oia fa-
 cile experiant.

Vigetis: pura omittio comparatur ad voluntatem sicut carentia
 intellectus ad intellectum, sed hoc h̄c exercitum p̄nc̄e illat̄e & nec illa e
 exercitum voluntatis. I. negando ma: si eam ad quā d̄c̄ comparat̄
 rācō a. d̄ ioriminis e, q̄ illat̄e eāa necessaria, eāa a. necessaria h̄c tribu-
 itur negat̄ comparat̄, ut supra vidimus, neg. e. opus e eāa h̄c videndi, in loco
 obituro, eam obit̄ h̄c h̄c pot̄am̄ vidē d̄ d̄t̄one h̄c h̄c, eāa p̄. libera p̄ pot̄e-
 tatem operandi e h̄c operandi e pot̄a ad utrumq̄, in eo utrumq̄ saluū p̄nc̄e
 e h̄c operari tribuuntur eāa libera ut exercitum sua pot̄tatis.

Sed probant: om̄ip̄io h̄c e simpliciter, ^{etiam si} sicut h̄c ens e per sequens nat̄:
 lum h̄c e. I. h̄c e voluntaria libera simpliciter. It̄ neg: q̄ voluntari-
 um e liberum h̄c differentia entis e illud q̄ h̄c ens, h̄c e simpliciter de-
 terminari p̄ h̄c h̄c differentias, sicut illud q̄ h̄c e substantia h̄c p̄ determi-
 nari p̄ differentiam substantia. I. d̄ d̄t̄ione sequens cum eadem d̄t̄:
 t̄ione, h̄c e voluntaria libera p̄nc̄e h̄c, p̄natiue nego, e ad p̄-
 bācōem eodem mōc̄ d̄ d̄t̄ione h̄c, voluntarium e liberum posituum h̄c
 differentia entis eadem, voluntarium e liberum p̄natiuum nego, utrumq̄
 a. p̄ appellari voluntarium e liberum simpliciter, q̄ sicut illigibile, h̄c so-
 lum d̄ d̄t̄ione proprie de entib̄ sed eam d̄. negat̄, q̄ in suo h̄c h̄c h̄c
 gatur ad d̄ d̄t̄ione posituum, sic voluntarium e liberum in eōm̄ p̄nc̄e d̄
 utroq̄ d̄t̄ione proprie de continuo h̄c h̄c e negatiue, nōc. a. voluntarium e liberi
 negatiui h̄c h̄c h̄c h̄c h̄c e voluntarium e liberum, sed q̄ tunc d̄t̄ione, quā d̄c̄
 voluntas h̄c pot̄t̄ illud posituum q̄ poterat ponere, sicut illegibile negatiuum
 h̄c h̄c

nō ē pōtē nō pōtē illigi, sed pōtē pōtē illigitur quando illigitur nullum habere ēē.
 Dicitur: pōtē libera ut libera ē pōtē vitalis & de exercitium pōtē
 libera ut libera ē exercitium pōtē vitalis ut vitalis, omnino a. nō a ctu:
 at pōtē vitam ut vitam, nam per omnimodum nō se movet hō ab utren-
 selo & omnino nullo modo ē exercitium pōtē libera ut libera. Postea
 quēdo dicitur pōtē libera ut libera ē solum vitalis nego, ē vitalis libera nego,
 simpliciter distinguo consequens, de exercitium pōtē libera ē exercitium
 pōtē vitalis ut vitalis solum nego, ut vitalis libera nego, dum etiam his
 iterum distinguo, omnino nō a ctu ut pōtē vitam ut vitam solum nego,
 ut vitam liberam nego, nam pōtē libera ē in ordine ad duplex exercitium,
 unum vitale, alterum nō vitale, pōtē ē libera ut libera ab agente vitaliter
 ē ab nō agente vitaliter, omnino ergo nō exercitium vitale, sed hō exerci-
 tium pōtē illius quā ut libera requirit utrumq; exercitium, pōtē itaq; vitalis
 in cōtra solum ē ad actum vitalem, sed vitalis libera addit supra pōtē vi-
 talem facultatem quandam ad negationē actus vitalis, ē per hanc facultatem
 ad nō agendum contrahitur pōtē vitalis ad pōtē vitam liberam.

Propter: loquor de illa pōtē rade dubitata, pōtē pōtē ē in ordine ad nō
 agendum vita ut nō ē libera & ut nō ē vitalis & ut sic pōtē debet ēē ad actum
 pōtē. Sed nō pōtē concipi pōtē illam pōtē in ordine ad nō agendum, qd
 ut supra diximus, nego, nō tribuitur sua cā nō in quantum cā pōtē agere ē
 nō agere & ex parte pōtē negat illud negatōis semper oportet concipere pōtē ad
 utrumq; utroq; nō pōtē pōtē ita ad nō agendum.

Tertio probant: qd voluntas omissens libera aliter nō hō in actu dō
 quam in actu pōtē quāto poterat omittere, sed in actu pōtē erat carentia actus
 & in actu dō aliquid aliud ē pōtē illam carentiam. Sed facile distinguendo
 ma: aliter nō hō pōtē nego, pōtē pōtē nego. Minor a. negatur qd in actu
 pōtē hō carentia sed pōtē pōtē, hoc ē, pro illo pōtē nōa voluntas pōtē
 ab actu ē a carentia ē indifferens ad utrumq; pro pōtē nōa. Nam tam
 nō pōtē nō hō pōtē pōtē.

Quarto probant: actus ē pōtē debent proportionari inter se, sed
 omissus quā ē merum nō ens nullam hō proportionem cum pōtē reali & omi-
 no nō pōtē actus illius. Sed facile distinguendo minorem, omnino nō hō pro-
 portionem cum pōtē ut mere activa. cum concedo, cum pōtē ut libera, hoc ē,
 ut activa ē suspensiva nego, nam eo modo quo ē actus improprie propor-
 tionatur optime cum pōtē suspensiva, quā ē, magis proportionatum pōtē
 suspensiva quam suspensiva.

Quinto probant: qd si bante iudicio indifferente Deus in actu
 pōtē dēnegat concurrere ad volendum audire, sacrum tunc omissio nō erit
 libera nec peccam inora, sine pōtē ē. operandi nō datur libertas, eodem a.
 modo se haberet voluntas si pōtē hōtē nōa pōtē pōtē ēē ad con-
 currentem

currendum cum ipso & tñ omisio continuaretur & nec potest esse libera.
 illa pura omisio. Sed neg. de nulla facta est mutatio in voluntate. & n̄
 potest habere nunc exercitum liberum novum cum antea illud n̄ haberet.
 Et etiam facile negando mixta: nam in 2do casu iam omisio procederet ab
 hoc. cum prius n̄ est ab ipso. potest. quid est novum in hoc. tade curus deus
 munitur nunc de novo ead omisio. Et intrinsecam fortasse nihil
 physicum, extrinsecum vero de concursu Dei paratum in actu pmo qui antea
 n̄ erat parat, & ab hoc concurre parato voluntas humana conominatur proxime
 potens velle adire liberum; rursus ab hac pota p̄norma conominatur ipsa o-
 missio libera sine illa mutatio intrinseca physica prius omisio, sed per
 conominatioem extrinsecam a principio proxime potente, q̄ eadem etiam
 de actu volenti p̄cedit, qui sine illa mutatio intrinseca n̄ incipit conomi-
 nari de novo liber cum antea n̄ est liber, & hoc per eandem mutatioem p̄ncipij
 in actu primo, ut infra viderimus.

SECTIO III.

Probabiliores rationes pro neganda puram omis-
sionem liberam.

Hinc ergo videtur, ut parum efficacibus, omisio n̄ adhuc eadem contra probari:
 imprimis ex h̄c. 3. Eth. cap. p̄dicente de voluntarium, laudabile vel vitupe-
 rabile. Et supponit de voluntarium de actu potestatem, omisio n̄. p̄m
 n̄ e laudabile nec honesta, q̄ ad honestatem requiritur fore in bonum p̄
 bonum, q̄ n̄ sit fieri p̄ aliquo actu potestatis. in hoc etiam vult ede h̄c
 p̄m verba illa. Eccl. 1. 2. qui tenuit transgressi & sic transgressi, facere ma-
 la & n̄ fecit, deo n̄ stabilita bona illius &c. ubi arguitur p̄miam omittendi
 mala, q̄ immoriam supponitur n̄ potuisse omittit h̄c actu potestatis qui est
 meritorius. ad idem faciunt etiam verba illa quae dicuntur deus p̄m. Lucae 10.
 quare n̄ dedisti peccatam meam ad mensam ut ego veniens vtiq̄ cum vniuersis
 excisum illem? p̄mitur scilicet q̄ omisioem, quae tñ supponitur fuisse
 cum aliquo actu potestatis, aliquem n̄ interrogatur scilicet de motu & p̄
 q̄ omisit, sicut de facto interrogatur: quare n̄ dedisti &c. certe si scilicet pec-
 care potuisset per puram omisioem potuisset bene respondere: quid me interro-
 gas de motu: ad omittendum n̄ e necessarium motum, imo repugnat
 q̄ voluntas sine actu teneat in alio motum. h̄c. a. supponit n̄ p̄e fieri
 peccatum sine motu aliquo & supponit n̄ p̄e dari puram omisioem libe-
 ram. idem videtur supponere. Atq̄ Ioannes episc. p̄. cap. 2. cum dicit: de p̄
 e in mundo concupiscentia carnis & concupiscentia oculorum & superbia
 vites; ubi e. enumerat tria capita & radices quae in omnia peccata cooperant,
 ut notant ibi Beda, & latius Dionysius Cartusianus viderem. videtur l. Thome
 infra p. 77 art. 5. ubi q̄dame defendit illam fuisse omisioem diuisionem ad a-
 quam

quam omnium peccatorum quae fiunt, nam ea etiam peccata quae videntur
 consistere in fuga laboris si sunt sine aliqua concupiscentia et affectu ad
 aliquid ex re tribus bonis, quae enumerat S. Thomas, cum ergo concupiscentia
 et affectu debeat esse actus positivus, consequens est vel omissionem boni si fuisse
 adque tam, vel si hoc dicitur peccatum sine aliquo actu positivo, cui consonat
 doctrina Augustini in qua. 79 super illa verba, in conscientia igitur est infirma.
 ubi docet omnia peccata procedere vel ex timore male humilitatis, vel ex amore
 male inflammante, uterq. a. est actus positivus voluntatis, ut constat.
 Denique in eodem sensu dicitur coartari ab avaritia et aliis omnium peccatorum
 originem esse imperium a morem sui: si sit ergo voluntas omittendi lacrum
 electum sine illo actu, aliogerit illud peccatum non oriretur ex imperio ali-
 quod a more, cum inter cognitionem et omissionem lacri mali actus volun-
 tatis intercederet.

Ex hac Patrum doctrina colligere possumus, primam rationem a priori
 esse rationem quae ab illis implicite insinuat eam quam possumus explicare in
 hac responsione: voluntas non potest exercere illo modo suam libertatem nisi move-
 atur aliquo motivo vel boni amabili vel mali odibili, non potest a. moveri ex mo-
 do motivo nisi per actum amoris quod esse prosequatur bonum, vel odij quod
 fugiat malum. Et non potest exercere illo modo suam libertatem nisi per aliquum
 actum positivum amoris vel odij. Consequens est bona, sed oportet probare singulas
 similitas. Major ergo potest ex ipsa natura voluntatis quae in tantum est libera
 in quantum est intellectus proponitur ei obitu cum indifferentia, hoc est, nec per unum
 bonum nec per unum malum, si est. proponatur bonum tunc male necessitatur ad
 amorem, si vero malum tunc necesse boni necessitatur ad fugam. Et quod huius
 bene operetur huius motiva, nam vel amplectitur libere obitu proponitur, et tunc
 huius per motiva bonitatem obitu, vel relinquit obitu proponitur, et tunc huius pro
 motivo aliquam rationem mali propositam, si est. nulla vero mali appareret non
 potest relinquere bonum ubi proponitur.

Major vero potest et minorum de motivo boni certum est quod non potest
 movere ad omissionem, non potest h. e. omitti obitu eo quod sit bonum, de malo a.
 potest hoc movere nisi ad fugam positivam per actum odij aut nolitionis,
 quia hoc potest voluntatem et factum movere ex motivo mali cogniti ad relin-
 quendum obitu et aliquid hoc non erat in actu primo, non est a. mera negatio amoris
 nam negatio secundum se est indifferens ut sit id illud motiva vel id aliud
 in actu. Et aliquid aliud propter negationem vel omissionem a moris, hoc a. non
 potest esse nisi actus positivus fuga quae voluntas non solum vult omissionem sed vult
 illam per tale motiva propositum. Et non potest moveri ex motivo ad omissionem
 nisi per actum positivum.

Hac ratione videtur esse quam paucis verbis est compendiose tradidit
 S. Thomas infra dicta q. 71 art. 5. ubi ea ratione probat non potest esse peccatum
 omissionis

omissionis una aliquo actu, si n̄ p̄t aliquis n̄ facere illud, q̄ facere potest
nisi ex aliqua, eadē vel occasione, convenientia vel p̄cedente, quā quidem eadē
sit voluntaria per aliquem actum voluntatis, quasi diceret: n̄ p̄t voluntatem
omittere tūc q̄ p̄t facere, nisi q̄ aliq̄ motuum, in q̄ necesse ē q̄ ferat
per actum positivum voluntatis. e quidem hęc rō vna ē. S. Thomae ad e
forma, ut nullam aliam addiderit ad probandam relictōem e se positam.

Rebis p̄mo negando min: Ceteris p̄positōem dicit a h̄p̄is; hoc p̄t
voluntatem moveri in actu dōi ad omittendū obit q̄ tale motuum n̄ ē
solum ommissionem secundum se, sed ommissionem sup̄posita tali cogitatione illi
mali q̄ movet ad omittendū, nec oportere sup̄ponere aliquo aliud p̄t q̄ re-
feratur ommissio ad illud motuum. nec in responsio magnatur: q̄ hoc
p̄t representari ex parte obit tale malum ē jābrequi ommissionem in volun-
tate n̄ ē voluntatem ommittere q̄ illud malum ē, aliquid aliud debet super-
addi per q̄ dicatur voluntas moveri ex illo motuo ad omittendū.

Itā p̄t p̄mo ponendo charitatis grā casum quo mihi p̄ proponatur
de liberandis de neganda fide, ad vitanda tormenta, tunc quidem in neganda
fidei apparer p̄t. Boni scilicet consuetudo vita, rursus apparet p̄t mali sei-
licet offensa Dei. in hoc casu si voluntas per puram ommissionem liberam combat
negandam fidem ē hōo libere taceat sine illo actu positivū, dicit eo ipso q̄ ex
parte illius proponitur illud motuum ad n̄ negandam fidem nempe offensa
Dei, ē ex parte voluntatis sequitur ommissio, iam voluntas movetur ex mo-
tuo offensa Dei ad n̄ negandam fidem. tunc sic arguitur ad hōm: Ex per illam
puram ommissionem p̄t moveri obit q̄ actu positivū. Consequens ē utra-
que veritas qua saltem ut ommissionem puram nec p̄t ē meritōria nec lauda-
bilis. sequēda v̄tō p̄t: q̄ dicit ip̄i negans puram ommissionem ē laudabilem
ē meritōriam, q̄ ad meritum requiritur a p̄fecti bonum q̄ bonum ē seu
p̄t motuum boni, ut dicit h̄tēs supra adjecto, ut p̄tō a. casu voluntas
per se omittit negandam fidem ex motuo honesto ē optimo scilicet ne offendet
Deum ē illa ommissio poterit ē laudabilis ē meritōria abq̄ omni actu.

Uter Grapado in māa de peccatis tract. 2. sup. 3. num. 8 dicit
puram ommissionem ē laudabilem ē meritōriam p̄t n̄ v̄tō mendalis.
Sed tra. q̄ ex verbis scriptura utramq̄ debent ex colligi, laudatur ē. qui
potuit transgredi n̄ ē transgredi, scire mala n̄ p̄t ē subingitur
Primum p̄m̄ium sup̄nale, dicit habitū ē bona illi ē elemosinas illi car-
ritatē h̄tē Colesia Sanctorum. tra. dō, q̄ si illa ommissio p̄t ex igni-
tione negandam iam erit eo ipso interpretatū, et v̄tō negandis. dicit
sicut hōo in data n̄tali meretur per ommissionem p̄m̄ium n̄tali q̄ hōo
constitutus in data n̄tali ē meretur p̄m̄ium proportionatum illi d̄tali?
dō p̄t v̄tō h̄tē absolute, q̄ p̄t aliq̄ dō p̄t dō ex
parte, q̄t representat aliq̄ motuum ad omittendū ē jābrequi ommissio
in volun =

va voluntate, atq; eo qd omissio illa eet pp. illud motuum qd hoc qd e cam.
 omissioem ee pp. tale motuum, aliquid aliud supponit pter hoc qd e cognosci
 motuum ex parte. Aliter e subsequi omissionem ex parte voluntatis.
 Consequ. videtur bona. Nam est in eodem casu pento, se e. Ille hmo qui appre-
 hendit negoem fidei bonam ad caruandam vitam cognoscere simul cam ee
 malam, qd offendit Deum, atq; etiam ee contra proprium honorem e gloriam
 humanam, tu ne si ille omittat utiq; negoem fidei n e necesse qd eam etiam
 omittat qd illud motuum vana gloria cui apprehendebatur mala negatio
 fidei, alioquin iam illa omissio negatio fidei fuisse peccatum, cum oriatur
 ex fine vitioso vana gloria; quis a. credat Martyrem, qui fidei n negaret in
 tormentis acerbissimis, peccare, huiusmodi constantiam eo qd sciret illam
 fidei negoem n solum ee offensam Dei sed etiam coram humanam ex diuina.
 certum n presumptionib; standum e, praesuma n ee legitimum illud munda-
 ne gloria motuum eam ee offendendi acerbissima illa tormenta, quantumuis
 abo sciat ad eum etiam finem deservire, hoc omissionem negatio fidei, n e
 ergo idem scire aliquid ee contra aliq; bonum qd eumq; illud sit, ac moueri
 in actu dco ex illo motuo ad eius fugam, ille e. progonit innumeras
 raies boni vel mali in obto, n in casu oia requiritur e approbat volueres nec
 illis obto ag conuictus, n bene ergo arguitur ille qd affirmat qdas vel tres
 raies diuinae malitia, quas nego fidei habere potest e volueras libe a omittit
 negoem fidei e ad his obto nobis persuaderetur potuit e. ab vna solum
 persuasioni e de reliquis nihil curare.

Tertio pti a priori vni tris: qd illa duo motua qd progonuntur
 in eo casu ad omitterendam negoem fidei, nec regula necessitant voluntatem,
 nec etiam vtriusq; simul, nec ex eo qd simul progonantur datur maior vis con-
 gulis eo necessitatem e, neq; voluntas poterat n flecti ab vtroq; vel vnere se
 flecti ab illis, poterit etiam q flecti ab vno e pner se flecti ab altero eorum,
 quamuis e. vtriusq; simul progonatur, nullam in hi connexionem necessa-
 riam inter se in ordine ad seruandendum, neq; si duo sebant simul a me.
 ne loquar, n e necesse, si tale qd vtriusq; precibus moueatur. quid e. si vnus eo-
 rum amicus sit, alter vero vel inuicis vel parum cognitus e qd vt clarus
 patet ponamq; inter motua quatuor apparent ad aliquis omitterendam
 representari meam, in huius boni operis, v. g. representatur alieni vbi
 aliquis vt resectabilis, ad simul cognoscit ee nocivam e fofre lethalem,
 esse vnun motuum ad omitterendum ex malo mortis, simul etiam cogitanti
 comede hunc cibum fortasse, eis occasionem pugnabitur corpus e curabit ab aliis
 morbi, ex quo fiet vt mihi vita hoc laboriosa vtriusq; protrahatur, eae illud
 motuum contrarium ex malo huius vite. Quibus his cogitanti ab omittit
 ab illo vbi per puram omissionem, pto: qd ex illis motuib; pcepta s
 omittit? n ptiit e. vtriusq; simul seruandem, qd n potius simul vitam e mortem
 amare,

amare, & in utrumq; motuum suadet in actu imo quoniam ubi &
proponitur in actu suo motus & subiequi omissionem n̄ e satis ut dicamus
ob id illis fieri voluntatem de facto motam ad omittendum, sed aliquid aliud
oportet fugadocere in ipsa voluntate.

Quarto pot̄ idem h̄c a simili: s̄ quando aliquid ob̄te representatur
ut bonum v. g. aliquid electabile n̄ ut voluntas moueri ab ea bonitate, ita ut
amet illud ob̄te quoniam etiam eodem actu feratur in delectationem vel bonitatem
a qua mouetur, s̄ hoc e n̄da voluntatis, ut sic fatentur, ut h̄ pot̄ ferri in ob̄te
amando illud nisi per eandem actum amoris cuiusmodi admittat s̄ simul
ipsam bonitatem qua mouetur. itaq; si dua bonitates proponantur in ob̄te
utramq; debet elingere actus amoris, si ab utraq; mouetur voluntas, vnam
vero si ab vna solum mouetur, sed in vna sola r̄o omni appareat illa debet at-
tingere actus amoris explicans se ab illa r̄o boni moueri ad amplectendum
illud ob̄te & eodem modo quando proponitur vnam vel duplex motuum omitt-
tendi ob̄te, n̄ poterit voluntas omittore quoniam simul explicat, quare omittat,
& per se quoniam feratur fortiter per aliquem actum in r̄oem mali qua
mouet eum ad omittendum illud ob̄te.

Confirmatur & explicatur: s̄ propositi motuum contra ob̄te e r̄oem
omissionem e per se amplexi interpretatiue illud motuum & si proponatur
sola, r̄oem mali in ob̄te voluntas n̄ habere vnam consilium ad meram omis-
sionem, s̄ r̄oem interpretatiue mouetur a r̄oem mali. s̄ si hoc admittat,
& poterit etiam pura bonum purum omittere amorem, s̄ r̄oem interpreta-
tiue amat illud bonum. Pot̄ sequela: s̄ tam necessitat malum ad ob̄te
quam bonum ad eandem, sed per se sufficit ob̄te interpretatiue & r̄oem
lect amor interpretatiue. Confirmatur: s̄ ^{motuum} motuum solum ad fugi-
endum e n̄ amare, e per se fuga interpretatiue & etiam tale motuum
n̄ amandum e n̄ fugere, e amor seu persecutio interpretatiue. r̄oem
pr̄one, s̄ sicut bonum mouet ad recessum, ita malum ad recessum
& sicut ^{cognit-} bono n̄ pot̄ voluntas accedere solum virtualiter per se recessu
ita nec ex motuum malo pot̄ recessu solum virtualiter per se recessu, sed
debet accedere fortiter pot̄ r̄oem recessu. dicitur: quoniam n̄ accedere ad
ob̄te abens n̄ recessu. Sed utra, etiam quoniam n̄ recessu ad ob̄te fieri e ac-
cedere seu retinere illud, e n̄ h̄ pot̄ voluntas n̄ gaudere positine, e bono ex
fuerit cognito euro.

Debet aliquis deo ad puram r̄oem suam pot̄ r̄oem negatio
magis ubi im̄ colloquimur, voluit nunquam s̄de voluntatem p̄e r̄oem
illo modo suam libertatem n̄ mouetur angro motuo ubi proposita, non
habet hoc verum sed quando voluntas elicit actum positinam amoris vel
dey ad omittendum in etiam habere n̄ mouetur necessarium s̄ mouetur ali-
quis motuo ex his quanta proponuntur ad fugiendum, sed sufficit n̄ moueri
motuis

motus utriusque ad amandum vel consequendum obiectum. itaque voluntas
audens utriusque partis rationem sit tripliciter se habere scilicet, vel assenti-
endo ut quae proponuntur in obiecto est tunc amat, vel assentiendo ut quae contra
obiectum proponuntur est tunc potius fugit, vel neutro modo res suspendendo ad
actum, quia pro neutra parte videtur rem cogitandi, et tunc neutris motibus
mouetur, sed potius libere si mouetur et libere respicit omnia ea motiva.

Hac etiam solutio impugnatur, quia respiciat quere. Sed pro-
pantes ut motus pro utraque parte voluntas omittit, et tunc si non mouetur
ad omittendum a motibus quae contra obiectum proponuntur, propositio est.
Igitur motus contra obiectum respicitur ut voluntas omittat, ita ut si nullum
motuum proponeretur contra obiectum voluntas certe non omitteret illud obiectum,
nam obiectum in quo nulla apparet ratio mali respicit necessario voluntatem
ad suum amorem, et ex eo solum capite, voluntas est libera, quia obiectum non pro-
ponitur ut pure bonum ad partem ut bonum est partem ut malum. Sed
tunc omittit, quia obiectum proponitur ut malum alioquin non omittit illud. Sed
mouetur ab illo motu ad omittendum. Ita sic: quia propositio illius
motus non est concomitantior ad illam omissionem sed tanquam aliquis
requisitus et aliquo modo influit et conducit ad eam, non alio modo sed mouen-
do voluntatem in actu suo ad omittendum, huiusmodi motui voluntas li-
bere consentit cum omittit.

Dices proportionem illius motus solum conducere impediendo
motum contrarium ne consequatur ad amorem, non vero potius mouendo ad
fugam, itaque voluntas non omittit eo quod obiectum respicitur cum tali malitia, sed
suspendit amorem, quia obiectum non respicitur ut pure bonum. Sed contra, quia
obiectum non respicitur ut bonum, sed respicitur in obiecto aliquam rationem mali, sed
per hoc voluntas suspendit amorem, quia obiectum non respicitur ut pure bonum
suspendit quia respicitur aliqua ratio mali. Sed mouetur ad suspenden-
dum vel omittendum amorem a ratione mali sibi proposita.

Dices iterum non requiri, ut voluntas possit omittit, quod respicitur
contra aliqua rationem mali in obiecto, patet et si obiectum non proponatur ut bonum
infinite, nullum est bonum finitum habet vim rationem voluntatem ne-
cessario ad amorem, sed ergo habere se per accidentem propositio illa mali
ad omissionem, voluntas est, non semper de eo omittit, quia proponitur
ratio mali in obiecto, et tunc non proponitur ut infinite et summum bonum.

Hac etiam solutio eodem modo potest impugnari supponendo, aliud est si
obiectum cognoscatur ut potius manifestum, eo quod sibi est finitum, et per se-
quens ut habet ex hoc capite aliquam rationem mali, aliud vero si solum cogno-
scatur manifestum quasi finitum, quod non cognoscatur in eo infinite bonitas,
sed tunc non respicitur aliqua ratio mali. nos solum loquimur in hoc casu
scilicet, ut claris procedamus, loquimur quando voluntas non potius mouetur
illud

Illud obediens, si ponitur illud nolle, iam tunc & apparet in obto aliqua
 malum, nam si nolle non dicit nisi in malum & ex motu alioquas
 mali, ut eis dicitur, sicut volens non dicit nisi in bonum ut bonum, loquen-
 do vero in eodem casu quando nulla error apparet ratio mali in obto, si videatur
 de liberum non a mare illud nisi forte apparet aliqua ratio mali in ipso exer-
 citio amoris, sufficit e. ad libertatem. Ex exercitium si apparet aliquid
 malum, vel in obto, vel in exercitio amoris, si a. n. in neutro apparet eam
 omnia nequitia ad amorem, so videtur, docens S. Thomas supra q. 5.
 a. 6. in corpore, & multis exemplis at comprobari.

Primo ex amore beatitudinis ad quam sub conceptu beatitudi-
 nis amandum recessatur voluntas quoad specificationem, nempe e. fit beatitu-
 dinem sub eo conceptu vero habere, ut ex Augustino in de Trinitate cap. 3. & 4.
 & ex S. Thoma & alijs & probant contra Theologi. videtur Vasquez sup. 22
 cap. Ultimo e. beatitudine prima 2da sup. 1. q. 2. puncto 1. rationem a. eam
 reddunt, qm beatitudine secundum se nulla fit apparet ratio mali, cum eis
 accedat omnia bonorum. In fit eis amor ee liber quoad specificationem, fit ee
 ee liber quoad exercitium, qm licet in beatitudine nullum apparet malum,
 potest ee apparet mala in com. motu in ipso exercitio amoris beatitudinem
 e. ideo fit voluntas cessare ab eis actuali amore, ut docet experientia. in pa-
 tria vero ubi nec in ipso exercitio amoris apparet difficultas vel incommodum
 ut maxima iustitia, necessitate beatus ad exercitium eorum amoris beati fieri
 ut docent contra Theolog. videtur Vasquez sup. 16. cap. 2. & sup. 23 ubi
 hanc ratio vim tenet, arguit & Curiel supra q. 4. art. 1. dubio 3. & 6.

Sed fit hoc quidem probari ex actibus indeliberatis, qui contra-
 riant apparet motu primo animi eo qd sunt vero naturales & necessary. ontur
 a. in eis hac necessitas non quidem ex eo qd obto proponatur ut summum bo-
 num, neque e. eby vel aliquid sumpe proponitur unquam, ut bonum infinitum,
 sed ea fit proponitur pro tunc aliqua ratio mali in eo obto vel in eis amore,
 atq. nec fit relinquat illud locum deliberandi. videtur Thomas Sanchez tom.
 1. in Decalogum lib. 1. cap. 1. num. 8. ubi ex eorum sententia docet non ee libertatem
 quando fit apparet malum ex parte obto, atq. ideo ee motum primo primum, quando
 vero malitia apparet quidem in fit plena, sed quasi semidormienti vel ad alia dis-
 tracto, qui non nisi tenuem non ee lexem ad advertentiam, tunc dicitur semiplena
 libertas, qua fit sufficit ad peccatum mortale, sed ad veniale fit defectum plena
 libertatis, qui fit ee aliud quam defectum plena advertentia ad malitiam obto. videt
 quomodo tota ratio libertatis consistat in propositione obto in quo apparet motum
 bonitatis ad prosecutionem & potius contrarium ad fugam, si ergo potius libere
 relinquere obto nisi in eo vel in eius prosecutione apparet aliqua ratio mali
 qua, potest aliquid modo dissuadere eius amorem.

Tertio probari fit ac hanc: fit ipsomet adversarij fatentur
 omissionem

omissionem liberam sacri v. q. e. moraliter seu interpretative nolitioni
 Sacri & illi velle potest liberam omissionem sacrum qd. si libere velle au-
 dire sacrum vel velle h. audire, si e. potestas e. motus illa omittit, si vultur
 pde. negari qd. potest velle eam omissionem vel nolle illud sacrum, qd. si vult potest
 velle de illud qd. potest facere, ita potest nolle totum illud qd. potest si facere, sed
 per se etiam si apparcat rde mali in obto potest libere omittit illud & potest
 etiam libere pot. actum positivum nolle illud obto. vel velle omittit illud. Ignor-
 quens a. e. absurdum qd. si p. qd. actus nolitionis qui h. h. aliqo motivum fugae,
 si p. si e. nisi malitia obto. vel bonitas fuga quale. est exercitium proprie-
 tatis vel aliud erit indid. & nec etiam si voluntas libere omittit obtoem
 nisi representetur aliqo eundem motivum, aliqo in pot. libere omittit, cum h.
 pot. velle omittit qd. certe est mirabile. habent ergo ex dictis namquam re-
 riri libertatem in actu primo proximo nisi appareant motiva pro utrag
 parte, illa magis representem motivi h. habere se per accidens doper se d. hoc
 ut voluntas bonitas, qd. sicut motiva bonitatis vadent amorem, ita ma-
 lita malitia vadent fugam vel virtuales vel foalem, quare h. minus
 exercent officium motivi ad omissionem, quam motiva contraria ad amorem.

Ratio a. a priori videtur ei ipsa naa voluntatis qua ex se tendit
 ad bonum, ex hoc e. sit ut necessario ponderet feratur in beatitudinem quam
 in cumulum bonorum, qui a. necessatio appetit cumulum bonorum n. si in-
 quam vlam bonum oblatum requirari nisi apprehendat aliqd. bonum in eius
 repugatione, ahogun rane. libere totur se h. velle cumulum bonorum, cum
 h. velit hoc bonum si obtinet ad integrandum illum cumulum e. in cuij acceptio
 nullum appareret malum. ex ipso ergo naali pondere quo voluntas fertur in
 bonum videtur qd. h. pot. repugare vel omittit aliqd. bonum oblatum nisi ap-
 parcat motivum alterius boni contrarij, ut quidem ex duobz bonis contrariis
 amari p. libet, qd. iam tunc h. aliqd. motivum sui amoris. locteram quando
 h. apparat motivum contrarium h. ut ^{pre. movet} retinetur bonum, qd. cum voluntas sit
 pota ratiabz debet sequi ratiu ductum, ita ut nihil amos vel repiciat exiq. ali-
 quam radem h. pot. reddere, ahogun in illj exercitio libertatis h. illud p. arch
 ad intellectu, sed movetur solum a repug. abiq. obto ratiu sicut lapis vel ignis.

Et ratiu principalis p. ratiabz de sumi qd. ex concursu Dei re-
 quisito ad actum liberum arum, debet e. Deus in actu suo velle concurrere
 concursu indifferenti, illud a. decretum divina voluntatis quo vult in actu
 suo concurrere indifferenter h. p. velle ratiu explicari quale. obto h. h. nisi dicit
 preparati semper ex parte Dei concursum ad duos actus positivus simultim
 ita ut Deus dicat. vult concurrere cum hac voluntate creata ad talem actum vo-
 litionis vel ad talem actum nolitionis; vel loct. probavi tractatu de Deo in dis-
 p. ratiu de voluntate Dei, nam si est potestas pura omnia libera d. qd. diceret per
 illud decretum velle qd. hac voluntas creata velit vel h. velit tale obto, hoc a. e.
 oio

ergo necessarium, ut dicitur, nam licet Deo nihil debeat, necesse est ponitur
illud de necessitate, semper est voluntas vult vel non vult tale obire, frustra ergo
Deus decesseret in se ipso etiam nolente poneretur, dedit ergo Deo velle
in respectu alicui contingens scilicet ex duobus actibus voluntatis, a quo in
nihil redit ad Deo volendum ac illud decretum quod preparat concursum
in actu, imo ad eam creatam liberam, ut probavi latius in loco praedicto, qui vi-
sionibus suis, ne recedamus.

SECTIO III.

Dissolvuntur obiectiones contra nostram sententiam.

Prima, quae pro pura omissione libera fieri solent, omnia tendunt ad ostenden-
dum non opponi eam definitioni libertatis. ceterum supposita ratio non est con-
clusionis facile omnia dissolvuntur assignando rationem huius requirantur possibi-
cet voluntas haberet et non haberet aliquid motivum illius omissionis. haberet qui-
dem, si non sit exerceri illo modo libertas nisi voluntas, quae se se est pura ceca,
necatur et applicatur ab effectu proprio, unde aliquid motivum volendi vel non volendi.
idem non haberet motivum, quia omnia non sit habere aliquid formam, aliquid non potest
esse laudabile et meritorium et dicitur ordine in intrinseca cum ad illud motivum, non
sufficit et denominando extrinseca ex eo quod tale motivum respicitur et omnisio
dicitur et pro illud, ut late probatum est. hoc responso respondemus tunc in
forma et sequae argute.

Primum est: si daretur voluntas quae potest peccare et omnino posse,
ad hoc in ea incurreretur definitio libertatis, nam scilicet libera est quae potest peccare
et non peccare, et actus liber est qui ita fit ut potest non fieri. Sed est contra conceptionem liber-
tatis quod non daretur cura omissione libera. Sed facile ex dictis dato illo casu im-
possibile sequi utramque scilicet illam potestatem esse liberam et non esse liberam, et quidem
liberam, quia supponitur non vero esse liberam, quia esse liberam est potestatem moveri ex cog-
nitione ad hoc vel illud, ad meram autem omissionem impossibile est quod voluntas mo-
veatur ex cognitione, nam eo iusto omissione est ex aliquo motivo, ut supra
probatum est. sicut ergo est impossibile quod daretur potestatem libera quae potest operari sine
cognitione, quare si daretur potestatem indifferens quae sine ulla cognitione potest sua
sua operari et non operari et non operari si sequitur utrumque scilicet esse liberam
et non esse liberam; ita in casu posito dicendum est, quia sicut in suppositione sola libe-
ra includitur simpliciter necessitas cognitionis, ita includitur quod operetur vel non
operetur ex motivo cognito, ut probatum est.

Secundo obijciunt: ponamus Deum negare concursum ad eam actum ipsum
voluntatis praeterquam ad amandum. ^{Secundum} ^{quod} si non cognoscatur ut cura, bonus
sed cum aliquibus inactionibus ratione operari maneat voluntas libera ad eam
amandum vel non amandum. tunc quidem voluntas est eam non amare et non habere
curam.

quam omissionem liberam. *ps* neg. qd supponitur n habere concursum.
 Dei ad illum actum potestatem nisi ad amorem Petri liberum. & casum e
 impossibilem nam eo ipso qd voluntas relinquatur libera ad amandum Petrum pot
 omittere eis amorem ex aliquo motivo qd proponatur ad omittendum. n h a.
 omittere ex aliquo motivo nisi per actum potestatem ferat in istud motuum;
 ut probatum e. repugnat ergo relinquere voluntatem liberam e tñ h habere in
 actu pmo concursum Dei nisi ad unum actum.

Tertio obijciunt: *ps* Deus pperere voluntati create ne operetur vllum
 actum & si voluntas nullum actum elicit; item *ps* Deus pperere eidem voluntati
 ne marcat obiosa, sed qd aliquem actum operetur quicquid velle sit. E. n e neces-
 sitata ad operandum, alioquin n est ma ppositi. & negando utrumq. hñs, neu-
 trum e. *ps* pcepti; n pnum, qd e impossibile. n dñm, qd e necessarium. pot
 quidem Deus pperere ut curaret hñs se ita disponere tempore antecedenti ut ad-
 veniente tali instanti d. nullo obiv cogitaret e per seipso n hñs velle; n tñ
 pot pperere qd quomodo cogitaret de aliquo obiv amabili suscipere eom actu
 voluntatis.

Dices: *ps* proponatur e malum operari vñ actum tunc voluntas
 ex hoc motivo nihil pperere operaretur & dñi sit omnia pura ex motivo. &
 vel illud proponi ut parum malum vel cum ipso contrario. si dicas pnum
 tunc vñs vel supponis voluntatem pce ^{ad huc} aliquo operari aliquem actum, vel p
 si dicas dñm, omnia pcepta e libera atq. dico n e a voluntate qd tunc solum
 omnia tribuitur voluntati quando pperat operari. tunc ergo voluntati h
 relinquatur vllum motuum ad operandum, sed potest sollicitur e motuum, atq
 nec omnino n e ex motivo. si veri dicas pnum scilicet voluntatem pce tunc
 operari. pce operaturam necessario scilicet actum quendam pce nolit alium
 actum operari, quem actum iam tu supponis pceptum. ego a. dico, n pceptum
 e. pce necessarium, qd n datur nisi vñs motuum ad operandum & vñs
 atq. ont pceptum. dñs in dco casu quando ~~com~~ ppereret simul aliqua
 res bona, tunc voluntas vel hñs volitionem operari ex illo motivo, vel
 volitionem operandi ex motivo contrario, operari, inquam, alius actus pter
 illum, h *ps* e. morari ad nolendum dñs e debet operari ex aliquo motivo.

Quarto obijciunt. voluntas n necessatur ab uno obiv finito
 nisi pposito & nec a duobus & nec a pluribus, si illa e tam collectio e
 pnta & si voluntas sola illa que tibi proponitur relinquere. & ne-
 gando istam neg. nam tunc n necessatur ad singula, nec necessatur
 ad aliquo dñm, qd n p ista relinquere. nisi ex motivo altero
 rade cury coetera relinquas.

Quinto obijciunt. qd hoc modo confunditur libertas con dñctio-
 nis libertate contrarietatis, hac e. e ad alij vñs, qd nec debet e ad
 extrema contrarietate opposita scilicet ad actum e eis negationem, nec a.

perimus

ponimus utrumque ad actus contrarios. De negando neg. Distingui magis e.
utramque libertatem, ita ut libertas contrarietatis sit ad actus de obitu
constituti ut ad amorem e odium, libertas vero contrarietatis ad actus
de obitu contrarietatis ut ad volendum scire vel volentiam omissionem
scire, vel etiam ad appetendum Petrum e volentiam amare Petrum, libertas
e. contrarietatis n e immediate ad extrema contraria sed mediate
subiect ad appetitum e volentiam amoris

Secundo obijci potest: quando apprehendo aliquid bonum h meum sicut Petri
porum nec velle nec posse illud bonum Petro e porum suscipiendo e libere oem
actum circa illud obitu praeoptatum. hinc probant experientia, negat. quod
ad idem varios invidiam habent eum velle gaudens vel tristemur, tunc de
multis n curamus ac neutro modo nos gerimus.

amabile. De primis antecedenti negando neg. si illud obitu proponatur
ut est bonum vel odibile, potest e. fortasse aliquando eum oem obitu proponi
ita ut nullum potest excitare affectum bonum, ga v. g. Petrus illi nec e propo-
nitur ut bonus nec ut malus e ideo nec cogimus illum amare nec odionabere,
e per neque nec gaudemus illius bona, fatua qui est amor, nec tristemur
si est odium, sed suscipimus, illa si n erit omissio libera sed necessaria,
ga tunc n proponitur obitu ut amabile vel odibile, sed ad idem illud sicut
ad idem propositionem trichometricam v. g. duo e duo e quatuor de cuius
obitu nec gaudemus nec tristemur, ga n proponitur ut bonum vel malum sed
ut medium verum speculativum, aliquando vero proponitur ut amabile
vel odibile, e tunc exercemus aliquem affectum quando gaudemus quando tris-
tibus, ga ipsa experientia monstrat etiam quando fatuas legimus vel audivimus
letamur e. vultus vel dolens e euentia prout tris afficimur ad personas
quantumvis ream e factas, vico moemur naturaliter obitu, propositis ad
amorem vel odium, aliquando ^{de re} nec tristemur nec gaudemus, ga sus-
cipimus per actum continentem quo dicimus: quid mea. e non curio de hoc
illa a se volitis positura qua suscipimus affectum amoris e odii, quam volu-
tionem aliquando experimus magis indimere, aliquando for n suscipimus nisi
faciendo accuratam reflexionem supra ipsam, ga n mirum tenuissima e e
sit for obitu illa alia reflexione attentione.

tertio obijci potest aliquate simonia scriptura e Patrum qua
videntur probare omissionem liberam. ex cap. i. iacob. cap. i. scienti bonum
facere e n facienti peccatum e illi. Luca 12. unus qui cogit voluntatem
Dni sui e n fecit secunum voluntatem eius vasculis multis. Math. 25.
unus rigor punitur ga n reprobato e ^{cum} peccata a Dno accepta. ubi hinc
adductus a gloria ^{vici} inquit, ga n solum qui rapit aliena aut qui mala
operatur punitur extrema poena, sed etiam qui bona n facit. August. tot
tom. j. lib. 3 de libero arbitrio cap. 15 sic ait: a quo e. accipit poe nite
facere

facere cum velit, ab eo accipit ut sit etiam misera si n̄ fecerit, & postea
sunt e. inquit, qui h̄ vigilat dormit, sic qui p̄p̄s n̄ facit q̄ debet sine
intervallo patitur, ec. saluti sepe idem reperit.

Q̄ hac oīa d̄ verissima, certum e. q̄ ex m̄ p̄i debet fieri q̄ n̄ facit
peccare, & p̄p̄i e. quædā a. e. an iſte qui h̄ facit omittat abq̄ oī actu,
an vero interveniente, semper aliquo actu, & p̄p̄m nec scriptura nec Patres
dicunt id stringere sine illo actu, nam eadem scriptura sic bene operante
& merente dicit, qui potuit transgredi, & n̄ transgessit, dico q̄ dicitur bona ec.
& h̄ certum q̄ etiam apud adversarios p̄c̄e fieri bonum meritum saltem
p̄m̄ n̄ n̄ ad alis sine actu positivo. imo in quæm lovis in obsequium adductis
suggentur intervenire, actu positivo, nam in epistola Jacobi ante illa
verba proxime citata immediate dicitur: nunc a. exultatis in meritis
vestris, oīs exultatio talis maligna e. h̄ d̄ actiones positivæ, ex quo dicitur
& inferit: scienti igitur bonum facere, & n̄ facit peccatum & illi. loquitur
ergo de omissione quæ oritur ex p̄p̄itu p̄p̄itō. i. verus etiam p̄p̄o iam vi-
dimg supra ex p̄p̄is Evangelij veritas colligi quomodo h̄ potuerit peccare in-
tam omissionem, cum ab ipso queratur quare motu suo habuerit n̄ dān̄ pec-
niam ad negotiā e. m̄, si fuerit, e. pura ommissio frustra quare vel q̄ motuuo.
verissimum itaq̄ e. libere peccare quæcumq̄ n̄ facit q̄ debet, sed verum e.
etiam neminem omittat debetum sine alio actu positivo.

Octavo obviunt S. Thomam in p̄enti art. 3. ubi videt̄ docere vo-
luntarium p̄c̄e reperiri sine illo actu, q̄ videtur etiam respondere. 2da d̄ d̄ a.
q. 79 art. ultimo ad vltimum, & in 2do dist. 25. q. 1. art. 3. & q. 2 de malo
art. j. ad p̄m, etum q. in quibz locis d̄ d̄ n̄ semper in peccato omisso-
nis reperiri actum qui cadat supra eā ommissionis nec semper peccatum
illud fundari in actu. Q̄ S. Thomas explicuisse, satis tuam merxam infra
q. 75 art. 5. d̄ dicta q. 2 de malo art. j. & alibi, ubi ait quando dicitur
peccatum p̄c̄e e. sine illo actu n̄ debet illigi q̄ pot̄ e. sine illo actu sal-
tem in tanto q̄ p̄t̄ e. dā vel occasio ommissionis peccaminosa, hoc e. & im-
possibile, sed totum p̄c̄e e. abq̄ illo actu qui per se tendat ad ipsam omisso-
nem vel eā h̄t̄ p̄p̄o, s̄t e. aliquis peccare, nullo modo volens ommissionem
faci, sed volens aliquid ad q̄ h̄c e. nunc sequitur ommissio facri, ad quon
actum sequitur ommissio prohibita, hoc e. p̄ter intentionem illis voluntatis
quæ nec vult illam ommissionem nec h̄t̄ necessariam merxionem cum ea
omissione, q̄ pot̄ alio tempore e. illa volens abq̄ eo q̄ sequeretur omis-
sio facri, p̄cepti, q̄ vero p̄a s̄t p̄p̄ accedens n̄ n̄ n̄ sunt eēbaltor, inde s̄t
ad illud q̄ p̄ se e. prohibendum h̄ sit illa actus sed mera ommissio quæ postea
subsequitur. videant̄ p̄dicta loca S. Thomæ & d̄ d̄ d̄t̄ ex eis veris magis q̄m
p̄c̄e e. peccatum sine alio actu antecedenti qui saltem per accedens sit eā
omissionis. Confirmabit̄ vero hæc interpretatio ex dicto dist. 3. h̄ing quadam Sta.
ubi videtur

In videtur magis dare potuisse putam omissionem, et in responsione ad
3um hinc eodem modo requiri ad voluntarium actum ^{con-}trarius sicut
actum voluntatis, certum a. Et in d. contra h. p. et peccatum omissionis
vel omissionem voluntariam sine aliqua cogitatione & eodem modo tenet S.
Thomas etiam in eo loco h. p. et omissionem voluntariam abq. d. prorsus
actu voluntatis.

Nono obicitur q. qui elicit actum voluntatis iniquitatem circa
aliquid obitu. v. g. qui elicit dilectionem Dei ut quatuor cum potest illam eli-
cere intentionem ut s. h. omissionem libera in illig. maioris intentionis, et
in h. h. aliquem actum qui sit caa. vel occasio illig. omissionis, solum s. h.
actum dilectionis Dei ut q. qui secunqum suam exhibitionem potestatem h. d.
caa. negat maioris intentionis & illa ommissio libera maioris intentionis
& ommissio pura nullo modo, volens directe vel indirecte per aliquem actum.

Dicitur eo ipso q. voluntas potens elicere actum intentionem elicit
actum potestatem remissum, iam elicit aliquid incompatible cum actu intente,
et per frequens in ipsa productione actus remissum & voluntariam carentia
intentionis maioris. Ita vtra, q. in actu remisso quo sit, videlicet carentia
potestatis illig. actus, et negat maioris intentionis, ex his primis, nempe carentia
potestatis illig. voluntatis, voluntaria quidem e, sed t. nullo modo e in-
compatible cum maiori intentione, nam ipse quatuor gradus intentionis re-
tinentur et licet illis supradictentur abq. quatuor duorum & productio huius
entitatis potestatis nullo modo e incompatible cum maiori intentione, ac
per frequens negat illig. intentionis h. p. et voluntaria in productione pura
huius entitatis quae praecipitur & fatendum e actum remissum ut remissum,
hoc e, secundum negat maioris intentionis h. p. et voluntarium, nisi ipse
negat immediate in se ipsa sit voluntaria cum h. sit voluntaria in alio
nec directe nec indirecte.

Obicitur abq. remissionem illam e voluntariam in actu exercito,
sicut iocem accidentia voluntatis v. g. utraque, ou radem e, q. remissio
etiam quae e proprietatis seu accidentis ipsius actus debet e voluntaria & libe-
ra in actu exercito e h. per modum obitu. Ita vtra, q. alia accidentia id e
voluntaria q. d. sequuntur necessario ad positionem, at vero in h. p. h. p. e
quae necessario ad entitatem potestatis huius voluntatis, ut videmus q. e vo-
luntaria in caa. si ergo e voluntaria in actu exercito q. sit immediate aliquam
libertatem e hoc e q. intendit obiectio videlicet negat maioris intentionis e
p. et in se habet e directe liberam abq. v. h. o. actu ex cuius libertate ipsa ommissio
dicatur libera.

Adde illam remissionem secundum negat maioris intentionis, q. d. in-
stant h. e. proprii accidentis voluntatis potestatis, sed e motum negat maioris
graduum inferiorum a qua negat, gradus qui excludunt de nonstant remissio
ex eius.

non exidentes sine consortio aliorum, sicut si voluntas potest diligere
 simul Deum & Petrum & diligere solum Deum sine alio actu, tunc ergo
 amoris Petri est vere pura ommissio, quia dilectio Dei in eis est vel occasio eius
 omissionis, sicut e. potest utrague dilectio simul. Similiter ommissio intentio-
 nis erit pura ommissio voluntaria, quia gradus illi qui inducuntur in et in com-
 pōibiles hic est nunc cum illis qui omittuntur, sed solum nunc de nominantur
 de sine illis, sicut dilectio Dei diceretur de nunc sine dilectione Petri.

Subit fortasse aliquis actum remissum in solum includere quatuor
 primos gradus v. g. ad addere etiam terminum intrinsecum, hoc e. indivisibile
 atque terminativum & positivum quod si haberet si continuaretur in termino
 tunc e. loco illius terminativi, quo nunc terminatur intentio ut quatuor
 resultaret unum continuativum quo continuaretur quatuor gradus in-
 tentionis cum quinto, si ergo datur nunc pura ommissio gradus quinti, hoc
 ommissio simul cum terminare positivum huius quatuor gradus, quia terminatio
 e. voluntaria & libera.

Hac est solutio in satisfactio, imo quia supponit principium de
 mihi in satis probatur, scilicet indivisibile terminativum si potest idem de
 terminativum si intentio ulterius progredere. Sed quia etiam data illa sententia
 illud indivisibile terminativum, pro pura terminatur quatuor gradus intencio-
 nis in e. actus nec volitio, sed terminus voluntatis ut quatuor. Quibus vortem
 erit dicere omissionem si gradus de liberam atque in illo actu incompositibili
 cum s. to gradu, nam totus ille actus prout volitio e. potest et cum s. to gradu,
 illud e. indivisibile terminativum quod solum e. incompositibile cum s. to
 gradu in e. volitio & nullo datur actus aut volitio incompositibilis cum s. to
 gradu, & persequat omissionem gradus si erit pura, hoc e. atque in actu exclu-
 dente quintum gradum.

Tertio quia contra illud indivisibile terminativum militat eadem
 ratio quas supra impugnabimus puram omissionem, nam sicut pura ommissio in
 se habere motuum, sic illud indivisibile terminativum prout terminativum
 in se habere motuum, supponamus e. e. utrum v. g. appetitum ad delectabilem
 bonum in ut carum e. minus carum. hoc posito appetitum cibum actu inter-
 ra - ut quatuor, quia delectabilis e. ista volitio terminatur in quatuor gradu inben-
 tionis per indivisibile intrinsecum terminativum, illud indivisibile seu
 illa terminatio quare posita fuit in s. to gradu ^{cum} potest illa volitio e. in-
 tentionis & angere ad carum e. an ipse minus carum. an quia alius motuum?
 illud e. indivisibile de se indifferens & ad ista e. ad ista illa motiva in minus
 quam ipsa ommissio & sicut ommissio in se e. sine volitione continua exple-
 tante motuum omissionem, ita nec illud indivisibile terminativum potest
 e. sine volitione explicante motuum omissionem maiorem intentionem, cum eade
 sit ratio in utroque.

liber

Aliter ergo responderi potest ad objectionem supra positam negando
min. pro qua adverte singuliter potest obijci quod Petrus mihi libere amabilis
proponatur. imo per cognitionem adeo debilem sive ex inaduerfentia sive
ex alio capite ut non possit voluntas moveri ad amorem intentionem Petri, et tunc
carentia intentionis amoris est obia necessaria, et per consequens non oritur a volun-
tate iuxta supra dicta. Eo potest obijci quod debet cognitio sufficiens ad amorem
liberum intentionem Petri; et tunc distinguedum videtur, nam vel ad eam cognitio
representans simul aliquam difficultatem, vel aliquis quod possit aliquomodo retardare
ab ea intentione, vel non adest talis cognitio. si non adest, tunc non dabitur omnisio
intentionis, sed fertur voluntas quantum potest iuxta suam capacitatem, quod magis
cognis non multum potest, eo quod simul attendit ad alia obia, vel parum attendit ad
hoc obia, vel ad alias causas. si vero adest ea cognitio, tunc dari quidem potest omis-
sio intentionis libera, si tunc sine actu aliquo, solum confusa quo volumus,
concreta nimirum affectus intentionem, et hoc ex aliquo motivo proposito, quod
retardat ab intentione amore, sive quia difficultas est ea intentio, sive quia nociva,
sive quia inutilis sive quia non satis proportionata cum obio non adeo digno, vel
propter quod simile.

Dices nos non excusari quando remissive operamur quod habeamus in-
modi actum potius reflexum etiam confusum quo volumus remissionem a-
moris. Sed rursus non est cum actu, quia non datur advertentia sufficiens ut ipsa
intentionis omisio sit libera, potest obijci, aliquando vero dari et tunc via-
potest periri, quia nimis subtiliter percipi tunc aliquomodo, quod quidem obia faten-
dum videtur in casu simili, nempe in actu fidei intellectuali, qui etiam
potest esse intentus et remissus, et quidem sicut assensus ille, et liber ex imperio vo-
luntatis, ita intentio est remissio illius assensus et libera ex imperio eiusdem
voluntatis. potest ergo: quando assensus fidei est remissus cum potest esse intentus,
an experiantis explicitum imperium voluntatis quo vis imperare et non ex intense.
nemo certe hoc clare exponitur, et tunc certum videtur voluntatem imperare non
solum actum fidei sed etiam remissionem intentionis, alioquin intentio fidei non
quam esset libera. sicut ergo ubi interuenit subiectivum quodam volente que
per modum imperij coarctat sive comprimit intellectum necesse esse effundat in
actum intentionem, ita respectu actuum eiusdem voluntatis videtur interueni-
re similis actus imperiosus, qui quasi coarctat voluntatem ne habeat amot
actu valde intento aliqua obiecta.

Dices, si actus fidei fiat intentus vel remissus provenire solum ex eo
quod voluntas sine affectionis imperans illum assensum ut intentionem vel remissio-
nem, quare non oportet advere aliud imperium limitans intentionem. Sed rursus, quia
quod voluntas fidei sit in se intentus non facit quod assensus fidei sit intentus nec
contra, nam per voluntatem valde intentionem prout ego desiderare. Sed Petrus habet
actum remissum et similiter per voluntatem intentionem prout velle habere
assensum

assensum fidei remissum, provenit ergo illa intentio vel remissio si-
dei aliquando ex voluntate imperante ipsam intentionem vel remissi-
onem, aliquam cum illectu sit pota necessaria semper eliceret assen-
sum fidei cum tota intentione ubi potest, quoties voluntas imperat
assensum fidei.

Dices iterum: etiam quando h' cogitamus de ipsa intentione
actus in se habet intentio e libera e meritoria in eo qui, cum potest n' dili-
gere Deum, diligit illum, e quo maior e intentio eo magis meritorius e.
Actus & poterat habere omitti illa intentio etiam sine actu terminato
ad intentionem produendam. Q' distinguendo negans, potest omitti in-
tentio in genere actu remisso nego, potest omitti omittendo totum actum,
ideo e hoc sufficit ut tota intentio sit meritoria e arguat meritum, ha-
bitabilis e elicere actum intentum quando potest h' totum omittere,
quod elicere actum remissum cum eadem libertate, sicut qui elicit actum
charitatis quem solum poterat elicere, e omittere per rationem illius magis
meretur quam qui elicit actum temperantiae quem similiter potest elicere e
omittere, tota ergo intentio actus e libera e arguet meritum etiam tunc max-
ime voluntas n' sit illam dixerit, sed dicit vel ponere illam totam, vel totam
illam omittere.

Pro complemento huius quadrupis adverte, n' oportere q' semper
velimus omissionem directe, sed hoc nos aliquando illam velle movet. v. g.
potest velle directe n' amare Deum, potest etiam velle, tenere tunc quia potest no-
teram amare. Deum e tunc velle indirecte, omissionem amoris Petri, hoc e,
illa mea volitio tenendi nullo modo h' gratiam intrinsecam ad omisso-
nem illig amoris tanquam ad obitu sed solum ad h'edum, illectu sit dicta volitio
tunc e incompatibilem cum amore Petri, e ideo dicitur, voluntas movet
velle omissionem illig amoris, quatenus vult tunc quem illectu indicat re-
pugnare hic e nunc cum amore Petri.

Dices: Et iam voluntas se h' omissione quantum e ex se, respectu
amoris Petri, nullum e, actum h' circa eum amorem vel eius omissionem.
Et similiter potest n' habere actum circa alius obitu se omittere eum actum.
Q' negando nego, ratio differentis e, q' in uno casu ita e voluntaria illa
omissio amoris, ut simul voluntas aperte, explicite quo motivo moveat,
ad omittendum amorem Petri, vellet eodem motivo quo vult h'edum,
quare contra eum casum n' procedit ratio supraaddita pro nra sententia,
in dco. a. casu daretur omisso libera sine motivo, vel sine certo motivo,
q' repugnat, ut probatum est.

Section V.

SECTIO V.

De Voluntariis & indirectis, interpretatiuis, & alijs speciebus Voluntarij.

Dicendum breviter de aliquibz omnibus voluntarij. Voluntarium aliud
 e' directum, aliud indirectum. directum e' qd in se ipso e' volitum vel per se
 procedit a voluntate, talis e' actus voluntatis qui per se e' directe obitus a
 voluntate, tale item e' obitu directe volitum, ut cum volo ambulare, ambulare
 e' directe voluntaria, imo licet remote, oriatur a voluntate, potest et volun-
 tarium directum, ut cum proceditur sagitta ad vulnerandum hostem, vulnus
 illud licet sit mediata e' remote, a voluntate, e' directe voluntarium, h. e. oppo-
 nitur directum cum remoto, qd negos directe, procedit ab tuo licet mediata, e'
 remote.

Voluntarium indirectum appellari solet illud in qd voluntas n' fert
 immediate, sed mediante, alio e' quasi per circuitum alterius obitu. conferunt
 iam diximus hoc e' voluntarium directum e' remotum, quare S. Thomas infra
 q. 57 art. 1. in corpore n' d' condidit quod voluntarium indirectum q' volunta-
 rio qd alio, ita ut indirectum sit illud qd voluntas potuit prohibere e' n'
 prohibere, talis e' combustio domus qd respectu eius qui potuit extinguere
 incendium e' n' extinxit. sub voluntario itaq' obiecto comprehenduntur
 a S. Thoma in quatuor art. 3. omisio e' effectus ex omissione secutus, ut in
 exemplo posito omisio voluntatis extinguendi ignem e' combustio subter-
 ranea, utrag' dicitur a S. Thoma voluntaria indirecte, quatenus voluntas vo-
 lendo e' agendo potuit impedire hoc qd e' n' velle in agere, e' per se sequens pot-
 potuit impedire combustionem. itaq' voluntarium indirectum e' qd n' proce-
 dit a voluntate per influxum positivum sed per emissionem influxus.

Quod dicitur voluntarium in formale e' virtuale. voluntarium
 formale dicitur qd amatur in se, virtuale vero qd amatur in alio. sub mo mem-
 bro n' continentur solum qua amantur in se, nam hoc modo solum amatur finis,
 sed continentur etiam qua amantur in alio ut media cum fin' amantur in se. qd
 quando volo ambulare pro sanitate, ambulare e' formaliter voluntaria, quando
 vero aliquid vult ebrietatem, ex qua videt sequi somnum, vult somnum vir-
 tualiter seu in alio. ita refert S. Thomas voluntarium in se e' in alio infra
 q. 77 art. 7. rursus voluntarium virtuale seu in alio e' duplex, aliud e'
 sequitur ex aliqua causa positiva volita, ut sequitur somnus ex ebrietate, aliud
 vero sequitur ex omissione volita, ut ex silentio meo sequitur peccatum proximi
 quem n' correxi ut deberem, illud peccatum e' meum voluntarium virtualiter
 seu in causa. e' quamvis in nra sententia n' debet puri omisio libera ex qua
 sequi

sequi potest effectus, datur in omni voluntate quae quod ad suum attinet eodem modo eadem effectus sequentis, nam effectus ortus ex omissione voluntate e ritetia voluntarius in cda, hoc e, in ista omissione voluntate quae e cda illius effectus.

Haec e divisio in Voluntarium simpliciter, & interpretativum. Voluntarium interpretativum appellari solet qd si aliquid praecipitur vel ab eo preteritur veritabiliter sumitur voluntarius. solet a hoc dupliciter potius inum contingere qd maxime observandum pro ma moralit. mo solum ex assumptione qua praesentem iudicio si peto librum a Petro dabit mihi, e tunc ex interpretativum consensu Petri utor ipso libro, quando iudicio illud h e in iudicio exacta rationem rati modi utentis abq licentia ratiis, sed reuera hic ratiis interpretativum h sufficit ut actio meq sit Petri voluntaria, sed solum ut dicit illi involuntaria, qd h e contra aliquam voluntatem, Petri scilicet vel interpretativam, e ex hoc capite excusamus a furto h qd hic vult qd iudicio Petri voluntatem quam qd h e ista illam, fertam e, debet e ista voluntatem Petri. in qd vero casibus in quibus actio debet e h solum h ista sed positivae iuxta voluntatem Petri h sufficit eiusmodi voluntas interpretativa v. g. ad audendas Confessiones requiritur voluntas Praelati recipientis iudicium, quare h sufficit si ego certe sciam Praelatum ratum licentiam si petam vel ratum habebit e consensum, haec e interpretativum solum factu h hic actus non h sit contra eius voluntatem, h tunc ponit aliquam voluntatem praesentem in Praelato a quo valorem e vires aliquid hic actus, similiter h ratiis Petri ratum habenturum qd eius noie accipias Matram in sponsam, non sufficit haec interpretativa voluntas, ut pote nunc vna aho mandato contrahere ois noie Matrimonium qd causam ratiis. in his ratiis e similibus casibus requiritur alia voluntas interpretativa ratiis, qua hunc datur quando ex circumstantiis iudicio Petri hie e ratiis sufficienter explicare se habere talem voluntatem, ut cum Praelatus videt me descendentem ad audendas Confessiones e is h prohibet, cum facile potest censetur habere voluntatem positivam, ratiis mihi ratiis, similiter ille qui vult eam in qua se h stineri aliquid effectum necessarium interpretativae vult etiam effectum.

His ratiis quae facilia h reddant aliqua dubia ratiis difficiliora. immo e an ut omisio sit voluntaria requiratur veritabiliter seu obsequio facienti. v. g. video ex meo somno sequi omissionem sacri audendi die h ratiis, volo h dormire non tunc somno sacri sit mihi voluntaria. e negans aliqui Medina Sarrus, Navarra, Victoria casu agus salas in sexto disp. j num. 25. Contrariam sententiam docet Gabriel Vasquez disp. 24 cap. 3. Palencia disp. 24 j num. j. d. Responsio Voluntarium. e aliquid ratiis e ratiis salas ut supra num. 26. e tunc qd vera. colligitur ex Thomae in ratiis art. 3 in articulo de ratiis. ubi ait illud cuius dicitur voluntarium. illa. a. omisio e ratiis noie dominio e ratiis voluntaria. eodem modo loquitur ratiis 3 Ethic.

3 Ethic. cap. 5. Gregorius Nisung mo tua Philia II. 2. & Damascus lib. 2.
Fidei cap. 26. qui dicit agere e h agere e nobis spontanea e Volunta-
ria, nec distinguunt quando datur vel h datur deceptum.

Ita facile apponit: qd Voluntarium e h e in potestate volentis,
sed h minus e in nra potestate omissio quam actio positiva. E h minus
e voluntaria. item qd in illa omissio e nobis libera, cum potest non e h
poni. E Voluntarium qd liberum e species Voluntarij. pterea quid dicat ho-
minem tentatum ad lasciviam sed resistente in nra voluntate directa sed
solum indirecte, quatenus Voluntarie e applicat ad alia, hunc inquam, h vo-
luntarie resistere tentari. Deniq; pceptum h facit qd res fupta vel
prohibita sit mihi magis voluntaria vel libera, sed suggestio dicit e in mea
potestate. E si res sit fupta omissio laici e voluntaria etiam in nra pcepto
est.

Obviatur mo S. Thomas in 2^a 2^a art. 3. exagens obligacionem et omissio
reducatur in aliquam eam. S. Thomam exagere debetum ut omissio
imputetur h tunc indirecte a voluntate, iam e. prius videtur dixerat e a
voluntate indirecte omissio eam esse qd h agas, e h indirecte a volun-
tate h sufficit ad Voluntarium simpliciter, ita advenit requiri debetum,
ut imputetur seu ut simpliciter dicatur Voluntarium.

Obviunt deo illud volun e Voluntarium ad qd voluntas fertur
secundum inclinacionem e propensionem suam, ut dicit S. Thomas in 2^a 2^a art. 5.
ad 2^{am} e. ma parte q. 5. 82 art. 5. sed in casuposito nulla e voluntatis
propensio aut affectus ad omissioem. E omissio h e voluntaria. E vel
maorem illi de voluntario directo, vel si illegatur de h voluntario debet
etiam propensio accipi late e tunc negamus man. qd omissio e secundam
propensionem voluntatis indirectam h sufficit ad Voluntarium indirectum.

Obviunt 2° h tunc 3 Ethic. cap. 5. ubi ait voluntarium afferre de-
lectacionem, h si a. e delectio ubi h e amor. E quando omissio h amatur
directe h e voluntaria. E eodem modo, vel h tunc loqui solum de Volun-
tario directo, vel si loquitur de h Voluntario dicimus eo modo quo illa omis-
sio e voluntaria in casu, afferre etiam delectacionem in casu, delectat e. nos
ponere eam omissioem laici. ultimo adverte totam hanc e quadrationem
de nobis, quare de ipsa h e multum conveniendum, loquentem h cum mul-
tis qui eam omissioem vocant semper voluntariam, inter quos e S. Thomas
2° 2^a art. 3 in argto Sed tra. H. a. de omissioem dicitur e illi debet
tam de omissioem externa laici tam de e quam de omissioem interna volenti.
laicam eadem e. E rad de utraq; ut appelletur vel h appelletur Voluntaria.

2° do dubitatur de effectu secuto ex omissioem: an sit voluntarius
etiam si h interueniat fuptum v. g. potuit extinguere ignem, h tunc tenetur,
h extingui, an combustus subsecuta sit mihi voluntaria. hae etiam e

quodro

quod de nōne, in qua aliqui dicunt eē voluntariam. Ita Salentia ubi supra, & Salas dicta d. 42. in num. 42. inceptum nō facit incendium pendere magis a mea voluntate & huc contra scripti condecat ut incendium imputetur mihi ad culpam & ego in lēa moralis illag loquendo tū de voluntariis physico nō eē magis voluntarium exidente scripto quā in me illo, qā nō magis in fuit mea voluntas exidente scripto, imo aliquomodo minus cum scriptum magis retardet quā impellat voluntatem ad incendium.

Ali negat ut incendium eē voluntarium illi qui nō debet extingui. Ita Vasquez ubi supra. Caietanus, Navarrus, Almainus, Siquierius, Medina, Victoria & alij, quorum loca vide apud Salas num. 43. Atq; pro: qā sequens nra peccata eē Deo voluntaria, Deo e. qā illa impedit eē impedit. Et qā ut effectus secutus ex omni nō sit voluntariis requiritur virtus qā ille qui sit impedit eē nō impedit. teneat tunc impedit, qā debitum, qā nō resistitur in Deo, Deo peccata secuta hōt ei voluntaria. Qd e apriori: qā incendium nullo modo procedit a voluntate sed ab igne. eā illo qui applicuit ignem, a me a. nec procedit immediate, ut constat, nec etiam mediate, debet e. procedere mediante omissione, omissione a. nō eā incendium sed solum remouens prohibens & nullo modo incendiū provenit a mea voluntate, qā per sequens nō e mihi voluntarium. Confirmatur: qā incendium provenit ab incendio ut a causa adequata & nō inuenit a mea voluntate, lēa e. adequata nō admittit etiam conciam. hōt vero ita: qā manente incendio eē recessus alij sibi eodem modo sequeretur effectus & alij deperinde e hōt ac si nō sit.

Itaq; sententia ista facile concipitur dicendo effectum ex omissione secutum hōt e proprie & simpliciter voluntarium quando nō e scriptum impedit eē illud, eē tū voluntarium improprie e secundum quid. Prima pars ista auctoris dca sententia quae hoc e nihil aliud probant. ac fundim vero mai sententia quatenus huius parti videtur obviare. qā dicitur scriptum hōt facere qā ille effectus pendet magis a mea voluntate physice loquendo, in sequito e. casu hoc e, stante vel nō stante scripto ^{tenet} simpliciter e proprie physice, scriptum tū facit qā illag effectus pendet a me moraliter seu imputatiue, nō e, qā perinde imputetur mihi ad culpam & poenam ac si penderet proprie physice, qā hanc e imputatōem sufficit illa dependentia physica impropria cum scripto impedit e.

Dues: nō extingui ignem e a me e, incendium ipsum e a me. Consequ: atq; qā ignem nō extingui seu nō detruere e ignem eā, sed a me e nō detruere e a me e ignem eā. hōt vero ita: qā omnis extirpationis e mihi voluntaria, ut diximus subis precedenti & nō extingui ignem e a mea voluntate. Qd distinguendo hōt nō extingui ignem a me e a me sed hōt nō extingui, id e, considerado propria illius e a me nego, e tunc negatur nego: ac cuius probatōem nego hōt, nam existit ignis imo nec eā detruendo actiue nō e. formaliter negat illag actionis quare ego potim detruere ignem. eā ergo ueniam

ignem

ignem e agens nade applicatum, vel Deus ad exigentiam eade. Sed
ab hac eade e ignis, ab hac e ignis reversus, ab hac e e destructio factus
sua e carentia ignis, qua nihil aliud e quam eio generantia, a mea a
voluntate. nihil horum e proprie loquendo, sed totum carentia cuiusdam
actionis potentia quam ego potum effuere. ad extinguendum ignem, qua carentia
e a me dicitur, sicut de alijs omissionibz diximus e dicitur e voluntate.

Quod liberum e generantia ignis e mihi libera. Eo voluntaria. Sed
pot. ea in mea potestate e si n sit ignis e laborum e mihi e e sit e etiam
e liberum si sit, n sit e. E liberum mihi in un extremum quon sit eiam libe-
rum alio. E, negatio huius de libertate propria e simpliciter. ad proba eom
vera nega hnt e sententi e una neg. negatur ea, qua sit nra e multa exempla
nam in potestate mea e si Petrus moratur, solum e. illum occidit, n tu e in
mea potestate si visis, n solum e. negare eius vitam extra agitur nris e
hodie. in in mea e libertate e destruere, ignem, n tu eum revocare.
ad hram probatam dicimus n verum. e quando comparatur voluntas
ad actiones suas, has e. n sit libere potere, sit etiam n potere e e contra
qa illa actio n sit ad alia eade procrea, n e in verum de effectibz quos ali-
quando potum libere potere e n potum libere impedire quon ab alia
eade etiam sine nobis ponantur, e extra potum aliquando libere impedire.
e n n potum illos potere. sic potum libere aperire fenestram e n potum im-
pedire n perierit, in me etiam n aperiente alius eam aperiet, e extra
potum libere impedire meam sapientem, licet n in libet ad eam revocantem.
Potatur ergo solum libertas ad aliqua extrema opposita et ad impedendum n
impedendum qua sit actiones mea, n tu solum datur libertas ad effectus oppositos
ut ad vitam e mortem, e ad sanitatem e morbum etc.

Ea pars eadem nra assertionis subiect eos effectus ex omis-
sione secutos e nobis voluntarios improprie e secundum quid, dicitur
e de mente fortis e phys. cap. 3. tt. 20. his verbis eadem in contrariis
e eade, qd e. pons hnt e concupiam e n e abrens n quaquam eadem e con-
trary dicimus. quasi diceret. licet n sit in rigore eade, sed in aliquando mi-
nus proprie, ita appellatur. va hoc etiam tenem dicimus vnicuique e liberam
conversacionem sue græe habituales quatenus scilicet sit omittere peccata
qua si omittere græa revocatur, eue effectus secoty ex omissione peccati,
scilicet græa revocatur, tribuitur, omitterenti, e certum e n invidentem
peccatum peccati e etiam sine peccato operandi sit omittere appellari eade
voluntaria effectus ex omissione secuti.

Ratio vero a priori e: quia huiusmodi omittere aliquomodo
licet minus proprie influat in effectum nampe remouendo probatens qui licet
n sit influat us proprie, e tñ influat impatras e qui fuerat influxum im-
putatum e adueniente peccato e interpretatum in alios casibus, possumus
ergo

ergo etiam n̄ dante iure appellare illum effectum aliquomodo volun-
tarium n̄ impediendi. sic dicimus coherere voluntarie agrotare. eam qui
potuit facile medicina morbum impedire, e voluntarie pati qui potuit
facile fugere lictorum manus ne caperetur, & alia huiusmodi in quibus nul-
lum erat preceptum impedire n̄.

17.

Hinc est qd fundata 2da sententia. ad 1m dicitur peccato nra
n̄ ee Deo proprie voluntaria, e tñ illi voluntaria improprie, in recte
& secundum quod, quatenus potens impedire e n̄ impedit. videtur Palestra
infra disp. 6. q. 9. puncto 1. d. qd si propterea. vii. beat. ad verbum coherere n̄
ee idem dicendum Deum ee eam n̄ peccati, sed tñ n̄ ee contentendum
n̄ aliquis dicat Deum ee eam indivisam. videtur etiam S. Thomas 3
parte. q. 47. art. 3. ubi expressis verbis dicit Deum fuisse aliquomodo
eam tuam necesse quam potuit impedire e n̄ impedit qd probat qd gene-
raliter loquendo ois qui n̄ impedit eum potest dicitur ead effectus scilicet, ut
ille qui n̄ claudit fenestram dicitur ead qd imber ingruatur. loquitur
a. S. Thomas quando nullum e preceptum impedire, ut dicitur ex eam-
plis quibus videtur, e ex ipso Deo qui certe nullum habet preceptum impe-
dendi tuam necesse e tñ ex hoc capite infertur effectum illum dicitur
voluntarium n̄ impediendi. videtur etiam Siquis infra 1. q. 29. in fine. e
1 parte disp. 95. num. 67. Evangelio disp. 24. 1. q. 3. In eum dicitur
incedendum proxiimo. furem ab eo qui n̄ impedit n̄ proprie sed improprie e
necitate, scilicet mediante omissione, a sua omissione procedit incedendum
n̄ positive. sed ut a remouente. prohibens. ad formationem similiter negimus
eam argutam positivam incedere ee incedendum, sed ultra eam eam potest
recurrere alia eam minus imperia, quarum neutra qd n̄ e positivus negatus,
n̄ e necessarius nisi supposito qd existant illo ead. potest itaq; incedendum
ab incedendo sequi eam n̄ Petrus n̄ existeret, supposito tñ qd Petrus
existat e n̄ impedire illud, necesse e qd Petrus n̄ impediatur, atq; ita recurvat
in recte ut requatur incedendum.

Quæritur 3tio de effectu peccati ex ead sententia: an semper effe-
tus sit voluntarius ei qui potuit eam etiam quando n̄ e preceptum prohibens
illud ead positionem? R. breuiter distinguendo, aut e. ead positiva volun-
ta n̄ necessariam incedendum cum effectu, ut applicatio ignis cum combustione,
aut inquam sit incedendum contingens, ut correctio subiecti cum ignis
exasperatio, in utroque casu effectus e voluntarius si sit volutus e intentus
a volente eam, nihil e. deest ad rationem voluntarij ut procedat eadem inced-
at e voluntate ipsius intercedente. si vero n̄ sit sponte volutus h̄c tñ neces-
sariam incedendum cum ead voluta, tunc erit voluntarij virtualiter e im-
pedit, qui e. nichil. Auscisciens vult etiam virtualiter nequens qd in
Antecedenti virtualiter e necessario continetur. hoc modo qui interficit
matrem

matrem gravidam dicitur voluntarie occidere infantem licet id n̄
intendat. Item qui licite comburit domum propriam in bello ubi etiam
aliqui ~~hostes~~ innocentes comburentes voluntarie id facit, licet mixtum
sit cum aliquo involuntario. & idem dicendum ē quando ex causa positiva
sequitur omnis, ut si protervas Brevarium in mare omnisio recitatoris ne-
cessario recitata ē voluntaria, etiam n̄ h̄s peccatum recitandi.

Si. effectus n̄ sit finaliter volutus nec etiam necessario sequatur
ex causa voluta, tunc n̄ dicitur proprie voluntarie volenti causam nisi immixta.
ē valde impropre, tunc. e. qui vult causam n̄ dicitur velle effectum cum
effectus n̄ h̄at connexionem physicam cum illa causa, nisi forte tenaris imper-
dire vel n̄ dare illam occasionem, tunc. e. effectus volutus imputabitur tibi
ē aut voluntarie moraliter seu imputative. hinc ē peccata parvulorum
tribui illi qui suo malo exemplo d̄ hinc occasio peccandi, licet hic n̄ inten-
derit. hinc etiam ē contra peccata hominum n̄ dicitur voluntaria. Peccat
Deus voluntarie, dicit nobis appetitum sensitivum ē alias occasio ē in-
ch partes ex quibus sicut infallibiliter recitatur peccata, q̄ Deus dando illas
hoc nec vult peccatum nec dicit aliquis q̄ ex se h̄t necessariam connexionem
cum peccato, sed ex malitia ē libertate hominis sequitur peccatum cum potest
n̄ regeri. n̄ struuntur ergo peccata in illa causa quam Deus dat, ita ut qui
vult illam causam debeat imphicite velle peccata.

Dices: Deus vult ē causat appetitum sensitivum ē igitur inclinat eum
ad bonum naturali, quia h̄t connexionem necessariam moraliter loquendo cum
peccato, n̄. e. moraliter possibile resistere ob̄tentationi etiam cum pau-
sis ordinariis gradibus, sed necesse ē aliquando cadere ē peccare, venialiter saltem.
Et Deus volendo illam causam vult effectum nempe lapsus qui ex ipsa neces-
sario consequitur. & negando resp. q̄a tota illa impossibilitas ē necessitas n̄
ē physica sed moralis, quia dicit libertas ē prohibita physica n̄ peccandi,
quando. a. sola ē mixtio moralis ē n̄ physica, n̄ oportet enim qui vult
causam velle etiam effectum, nam effectus n̄ ille n̄ provenit perse ex positioe
illius causae, sed ex abusu liberi arbitrii, q̄ licet cum difficultate poterat se
vincere illam tentationem annuam, quando vero causa h̄t connexionem necessariam
am physicam cum effectu, tunc qui vult causam vult effectum qui nec potest ad
illam causam reparari nec etiam peccari.

Dices: Deus dicitur causa ubi peccati q̄a ingerit tentationem qua
tunc n̄ h̄t connexionem physicam necessariam cum peccato & n̄ requiritur
huiusmodi mixtio necessaria ut dicatur velle effectum qui vult causam. &
Deum enim n̄ voluit in genere tentationem sed eo alio ē desiderio ut sequatur
peccatum, diximus. a. quando causa conititur intendendo effectum tunc tunc
effectum ē necessarium; Deus vero ē causat tentationem eo alio, sed potius ut rupe-
retur, certamen e. forte dat hominibus ut vincant n̄ ut vincantur.

Seco contra

Deo vero, ea diversitas intentionis h. facit qd effectus secutus magis
 vel minus procedat ab eo qui potuit eam. Sed facit qd sit magis vel minus
 voluntarius physice loquendo. Et negando h. s. nam ut aliqua sit ead. sim.
 pliusiter alienis effectus h. sufficit ut sit uterq. in actu suo, sed uterq.
 reguntur qd ipsa ead. per se tendat in talem effectum, ideo claudicat
 tibia n. dicitur e. a gale progressiva sicut h. fiat sine x. ura illi, gale,
 sed a nervo vitioso, qd gale progressiva de se. n. tendebat ad claudicatam
 ad a. rectam ambulacem, ex vitio a. concedi. g. tur ill. effectus propter
 intentionem gale progressiva. Deus ergo natura bonus nec per appetitum
 vitiatum nec per electum ordinatur ad peccatum n. r. ideo licet h. peccem
 sine scitu Dei, hic h. effectus h. e. simpliciter e. propria. a. Deo ut a. ead., n. o.
 solum dicitur Deus scire, maaditer e. omnino, hoc e. pro intentione
 Deorum, a. qd ponit illum ead. ^{cum} intentione ut regatur peccatum, dicitur
 ead. n. peccati, nam e. d. h. ex parte ead. intentione determinata ad illum effe-
 ctum gale multum facit ad denominationem ead. propria, ut videtur inferri agen-
 tes de ead. peccati.

DISPUTATIO II

De Involuntario, violento, et coacto.

Non parum e. de no. in his quadienitibus apud Authores, id brevis ex-
 nequum, e. curandum ut eodem modum loquendi retineamus.

SECTIO I

Quis sit Involuntarium, violentum, et coactum?

Involuntarium late sumptum e. qd n. e. Voluntarium. hoc a. tripliciter, s. p.
 contingere, videlicet negativè, privative, e. contrarie. negativè convenit
 lapidi, nam lapidi n. e. voluntaria mors Petri, e. qd d. e. illi involuntaria
 negativè. hoc item n. n. s. nobis involuntaria ea que nobis nihil cogi-
 tantibus a. qd ideo nec volentibus nec nolentibus eveniunt. privative dicitur
 quando potius velle e. n. volumus, v. g. potius velle, extrahere incensum e.
 omni, tunc extinctio incendij erit mihi involuntaria privative. cum
 a. disputate presentia videmus voluntarium illud n. e. proprie voluntarium,
 negandi e. ut involuntarium illi oportum n. sit proprie involuntarium,
 qd n. e. proprie contra voluntarium. Itaque ergo e. proprie datur involuntari-
 um contrarie, qd videtur e. ita positivè actum voluntatis vel appetitus,
 nam sicut